

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

HÖG- MÄNN

ILLUSTRERAD TIDNING
GRUNDLAGD AF
FÖR KVINNAN OCH HEMMET
FRITHIOF HELLBERG

SÖNDAGEN DEN 5 MARS 1916.

HUFVUDREDAKTOR:
ERNST HÖGMAN.

RED.-SEKRETERARE:
ELIN WAGNER.

Goodwin, kamerabild.

Madame Charles Cahier
som Carmen.

Madame Andrejewa Ski-
londz som Lakmé.

Två mästerson-
gerskor på vår
operascen.

TAPPRÅ KAMPATER

FRAGMENT AF ETT KAPITEL UR
EN SNART UTKOMMANDE BOK:

"FRANKRIKES SJÄL",

MINNEN OCH INTRYCK AF **MARIKA STJERNSTEDT**

I ETT SALLSKAP DÄR JAG BE-
fann mig, kom en dag, under min
vistelse i Paris, alkoholfrågan på
tal. Nödändigheten af dess snara
lösning betonades och möjligheten
därtill diskuterades.

— Låt oss ej i detta sammanhang
glömma kvinnofrågan, sade då en af
de närvarande, en politiskt verksam
skriftställare: Jag för min del skiljer
inte den ena från den andra: det är kvinnornas
hjälp vi behöfva för att besegra spriten.

Denna spontana deklaration gaf mig lust,
att medan jag vistades i Frankrike och där
rörde mig i fömligen olika kretsar, under
samtalens lopp göra en liten privat enquete
i rösträttsfrågan.

Men först en historia:

På ett af Paris' sjukhus låg en man, som
genom kriget mist sin syn på båda ögonen.
Han hade blifvit stenblind. Mannen var en
ung bonde. Han hade nyligen tillfrädrät sina
fäders gård, en liten bra gård, som gaf en
enkel familj god utkomst. Det säger sig
själfvt, att det därvid främst kom an på hus-
bonden: det var hans öga, som skulle vaka
öfverallt, det var hans hand, som skulle
sätta plogen i den första fåran, hans skarp-
blick, som skulle afgöra vid marknadernas
köp eller byten. Patienten vid sjukhuset med
bindeln öfver halfva ansiktet hade just varit
en sådan husbonde, under hvars vård jorden
ger tiofaldt igen.

Ofta frappersas besökande på sjukhusen af
patienternas lugn och glädighet. Så gick
det med mig. Jag har tillbrakt mer än en
limma vid sjuklägren, burit dit — som alla
göra — lektyr, blommor, frukt, tobak, och
gått därifrån — som också alla göra — full
af beundran för det jämnmod inför olyckan,
den resignation inför offret, det storartade
humör, som dessa unga, eljes friska, men
för alla kommande lefnadsår obotligt lem-
lästade människor visat.

— Tyvärr, sade en af sjuksköterskorna
till mig, finnas också de, som blifvit rof för
den fullständiga förtviflan. Det är dem,
ingen kommer till tals med, eller som i hvarje
fall aldrig skulle öppna sitt hjärta för besök-
karen.

Det var denna sjuksköterska, som nu berättade
historien om den unge bonden.

Där låg han i sin säng, dag efter dag,
sömlösa nätter. Med främlingar talade han
ej, knappast med sina vårdarinnor, hvilka
dock gjorde allt hvad i deras makt stod för att
lindra hans lott. Hans hem låg i en aflägsen
provins, besök af bekanta eller närstående
hade han inga; knappst fick han ett eller annat,
tafalt formuleradt och stafvadtt bref, som
lästes upp för honom och syntes lämna honom
lika oberörd som allt annat.

Ändtilligen hände emellertid, att hans hu-
stru fick göra resan upp till hufvudstaden
för att hämta honom. Dagen innan han skulle
utskrifvas, kom hon till sjukhuset, släpptes in
i mannens rum och lämnades där ensam med
honom.

Marika Stjernstedt på slagfältet i Champagne.

— Hvad de talade om, sade sjuksköterskan,
det vet jag inte. Hon var där i ett par tim-
mar, och när hon kom ut, frågade hon blott
med en bondkvinns afmätta artlighet, hur
dags hon nästa dag skulle få hämta mannen.
När hon gått, gick jag i min tur in till den
blinde. Jag var orolig för den verkan besök-
ket kunde haft på honom... Och vet ni, han
var förvandlad! Förvandlad! Han var öp-
pen, han var meddelsam, han var nästan glad.
Hela sitt mod att lefva hade han fått igen...
Så stor var den tappra lilla kvinnans makt!

Hur ofta gingo ej mina tankar sedan till
den okända bondgården någonstans i det
vida Frankrike! Dessa två, som jag aldrig
sett, hur tydliga voro de inte för min inre
syn. Nu är det husmodern, som får lof att ha
ögonen öfverallt, men hvad hon ser, det berättar
hon, alltsammans, för honom, mannen, att han
i sista hand må bestämma, att han må behålla
känslan af att vara en lefvande, en medverkande
bland de andra. Deras kamratförbund har stärkts
af tvånget och sorgen; det har förädlats af kärlek
och mod.

Jag relaterade icke den lilla historien för
dem jag, helt lätt och i förbigående, frågade
hvad de tänkte om kvinnornas politiska
kraf, men jag hade den i minnet.

Svaren voro nästan enstämmiga:

— Nåja, hvarför inte! sade de likgiltiga.

— Mycket gärna, medgäfvu några: I grund
och botten är det ju rättvist.

— Onödigt och missklädsamt, menade ett
fåtal.

Men andra gäfvu denna replik:

— Våra kvinnor inte bara kunna, men böra
bli jämställda med oss själfva i fråga om
politiska rättigheter. Vi äro öfvertygade om,
att de där skola sköta sig med samma takt
som på andra områden, där de gjort land-
vinningar.

Det framgår af mina citat, att det uteslu-
tande var till män jag vändt mig, och det fö-
refaller mig också som om männens sätt att
se på kvinnan i kanske högre grad än något
annat vore ägnadt belysa en nations allmänt
kulturella ståndpunkt.

Man kan svara mig, att där aktning finns,
var aktning helt enkelt också förljant — och
tvärtom. Men jag tror jag har lof invända, att
där förtroende visas från dens sida, som
makten hafver, där växer lusten att vara

förtroendet värdig snabbt upp, lika-
väl som förtroendet inte visats utan
all grund. Här råder växelverkan.
Men ett godt samarbete är det
bästa beröm för båda parter. Så
är det i ett äktenskap; så är det i
en nations lif.

En inte ringa del af den franska
litteraturen under senare decennier
har bidragit att inför utlandet kasta
ett vilseledande ljus öfver samhälls- och
isynnerhet familjeförhållandena i Frankrike.
Låt vara, att hvar och en af de böcker, jag
äsyftar, ger ett stycke sanning, ger ett eller
annat pålitligt och verklighetstroget fall —
deras summa har likväl aldrig nått att täcka
mer än en ringa bråkdel af verkligheten,
och de täcka alla samma bråkdel.

Ingenstädes beklagar man det lifligare än i
Frankrike själf, i Frankrike, där familjen är en
institution af mera styrka än någon annan-
stans, och hvars hela landsort är präglad af
så utomordentlig sedlig stränghet.

Läs den lilla romanen *Antoniette* i Ro-
main Rollands serie *Jean-Christophe*.
Det är kanske den enklaste, den mest infa-
gande af dem alla — den är också tillägnad
författarens mor — och hvilken utmärkt liten
tafla ur franska borgarklassens lif ger den ej.

Bilden är inte allfgenom vacker — den
hyperkritiske Rolland är nu ingen skönmålare
af sin samtid. Släktingarna, som vända den
hårdt pröfvade modern och hennes två barn
ryggen, emedan dessa inte längre äro fina
nog för umgänget, de göra onekligen en isan-
de verkan. Andra episoder blotta lika grymt
olika människors brist på generositet, i Frank-
rike som öfverallt. Men själfva atmosfären
af stolthet i fattigdomen, af okufligt behof af
själfaktning hos den lilla familjen, "en af
dessa gamla franska familjer", de knyta fast
till fransk äskådning öfver hufvud taget. Och
den tapperhet, det verkligt krigiska mod, med
hvilket den bräckliga och milda Antoniette
till sista andetag kämpar för broderns uppe-
håll, för broderns framtid, för familjens be-
stånd i hans person — de kunde knappast, i
de uttryck de fått, tänkas så äkta vuxna ur
någon annan mark.

Här skönjer man en Corneilles traditioner.

Och inte mindre återfinner jag dessa tra-
ditioner i *Colette Baudouche*, Maurice
Barrés' bekanta roman om den lilla obetyd-
liga lothringsskan, som, ställd i valet mellan
personlig lycka och upprätthållandet af en
stor idé — större än hon till och med själf
helt kan fatta den — offerar lyckan.

Den totala frånvaron af öfverord, den
sobra stil, som känneteckna båda dessa sins-
emellan så olika verk, ge också sitt bidrag
till uppfattningen af franska utgångspunkter:
de anspråkslösa hjällinnorna äro för deras
historieberättare inga upptäckta små fåglar
Fenix, för hvilkas presentation utomordentli-
ga åtgärder behöfde vidtagas. De voro blott
enkla och ingalunda unika döttrar af Frank-
rike. Isynnerhet hos Barrés kommer medde-

Prenumerationspris:

Vanl. upplagan:

Helt år Kr. 6.50
Halft år < 3.50
Kvartal < 1.75
Månad < 0.75

Praktupplagan:

Helt år Kr. 9.—
Halft år > 5.—
Kvartal > 2.50
Månad > 0.90

Iduns byrå och expedition, Mästersamuelsgatan 45.

Redaktionen: Riks 16 46. Allm. 98 03.

Kl. 10—4.

Red. Högman: Riks 86 60. Allm. 4 02.

Kl. 11—1.

Verkst. direktören kl. 11—1.

Stockholm,

Mästersamuelsgatan 45.

Expeditionen: Riks 16 46. Allm. 61 47.

Kl. 9—6.

Annonskontoret: Riks 16 46. Allm. 61 47.

Kl. 9—6.

Riks 86 59. Allm. 43 04.

Annonspris:

Pr millimeter enkel spalt:

25 öre efter text.
30 öre å textside.
20 % förhöjning för särsk.
begärd plats.

Utländska annonser:
30 öre efter text. 35 öre
å textside. 20 % förh.
för särsk. begärd plats.

landet härom tydligt fram: det skapar rent af tendensen.

Nåväl, denna Colette, denna Antoniette, en liten småborgarflicka i Metz och en liten lärarinna midt i Paris, och alla deras oräkneliga sysstrar i hela Frankrike, hur se väl, icke poeterna, men männen med hvilka de en gång skola bilda hem, på dem?

Med vaken ömhet, utan tvifvel, med denna alltid närvarande lust att få uppvakta, som de flesta fransmän erfara gentemot kvinnan. Men framför allt dock som på goda kamrater, dessa blifvande hustrur, som på tappra soldater i samma led, där de själfva gå.

I många eljes förträffliga svenska hem, än i denna dag, är det systrarna, som få passa upp bröderna, och hur ofta utan ringaste tack: inte därför att bröderna äro stygga gossar, men därför att far och mor aldrig lärt dem bättre. Med syster är det inte så noga, menar man. Och sedan blir det inte så noga med andra flickor heller! Ty i grunden ligger där som kärnan i nöten missaktningen för själfva könet.

I Frankrike, där samskolorna, åtminstone inom bourgeoisie, stött på starkt motstånd och på befänkligheter ur sedlig synpunkt, är det likväl aldrig i de goda hemmen fråga om annat än att gossarna skola visa sina sysstrar och systrarnas väninnor fullkomlig aktning.

— Hvad nu då, skall du inte hjälpa din syster! heter det.

Hur mycket lättare, hur mycket villigare flyger ej sedan systers hand till nålen för att sy i knappar, fyll bordet för att duka detta! Där har hon sitt naturliga gebit, sina sysslor, dem hon visst inte vill undandra sig, men inte sitt slafveri. Och hon vet, att hon har rätt att kräfvä lika mått af tjänster tillbaka, äfven om de aldrig sagts, aldrig mätts, aldrig ens behöfts.

Fransyskorna anses vara goda hustrur. De äro sparsamma och till ytterlighet solidariska med mannen. De äro underbart händiga och i allmänhet ytterst praktiska. De ha stark ambition för hemmets räkning — en sida af hela rasens utprägladt sociala drifter. De äro verkligen bra att ha i huset. Man hör också sällan eller aldrig en fransman tala om att han är rädd för att gifta sig, eller gifta män i Frankrike varna sina ungarlvänner för att följa exemplet! Det tillhör germanska vanor.

Det goda hemmet är ju internationellt och kan vara tillfinnandes öfverallt. Men jag tror, att knappast någonsin äro dessa goda hem så afgjort grundadt på principen solidaritet, det goda äktenskapet så helgadt, så inom alla samhällsklasser prägladt af pålitlig kamratanda på jämlikhetens basis, som i Frankrike.

Den olyckliga Maria Stuart upphörde aldrig att begråta "le doux pays de France", och dessa hennes ord ha öfverlefft seklen.

Det är verkligen mildt, mildt till klimat och seder, mildt till sträfvan och syften, mildt mot kvinnan, detta land, där de exklusiva kvinnorörelserna tagit så relativt ringa fart. Och det har genom denna sin mildhet sannerligen ingen misspekulation gjort.

Jag förfrågade mig naturligtvis under Parisvistelsen hvad de i Frankrike befintliga speciella kvinnosammanslutningarna som sådana utträttat under kriget.

Det föreföll icke ha varit särskildt mycket. Utom, sade mig en socialt verksam dam, utom gifvetvis våra sjukvårdsföreningar, som äro tre: La société française de Se-

Daniel-Lesueur.

cours aux blessés de la guerre, L'association des Dames Françaises och L'union des Femmes de France, hvilka tillsammans uppgå i franska röda korset.

— De stora internationella kvinnoförbunden ha ju, som ni vet, också hos oss afläggare och högt meriterade medlemmar. Men de flesta af oss ha nu, tror jag, föredragit arbetet i de sociala kommittéer af ett eller annat slag, där också män arbeta. Vi ha helt enkelt stuckit oss in öfverallt, där det bara varit möjligt. De endast sedan krigets utbrott nystartade föreningarna, hjälpkommittéerna, där både män och kvinnor verka, äro legio, såväl i Paris som i landsorten.

Det skulle föra för långt att räkna upp dem alla, äfven om det låg inom gränsen för mina nuvarande möjligheter. Men händelsernas gång förde mig i kontakt med ett par af dem, och det var värtaliga siffror jag strax kunde skörda in till mitt anteckningsmaterial.

Till exempel:

Hvad säges om följande siffror, härrörande från L'aide aux Femmes des Combattants (Hjälpen till de kämpandes kvinnor)?

Redan den 11 augusti 1914, omedelbart efter krigsutbrottet, innan ännu något annat hunnit komma, så att säga, i ordning, grundas denna förening af författarinnan Daniel-Lesueur, som alljämt är dess ordförande. Och inom ett år ha en miljon portioner soppa utdelats.

Restaurant Ledoyen, den klassiska Ledoyen, där ingen världsberömd artist försummat att dejeuner på stora vernissagedagar, stod tom och stängd, när kriget bröt ut: det är hos Ledoyen som soppkokningen begynte den 11 augusti, och där den alljämt pågår. Och portionerna ha gått ut Paris rundt, ha distribuerats genom ett 30-tal olika arbetsstugor, barnhem, välgörenhetssällskap, kommunala företag och andra förbund. Municipaliteten har pekuniärt bidragit till verket med 6—7,000 francs (första verksamhetsåret) på de 85,190, som utgifvits och af hvilka 72,890 influtit genom enskildas bidrag.

L'aide har ej stoppat där. Den har en egen arbetsstuga, där medellösa arbeterskor få sy

för — ännu sämre lottades räkning. De få maten gratis, och när beställningar dessutom ingå t. ex. för arméns räkning, uppbära de naturligtvis den skäligen betalningen. Också kläder, som samlats ihop, har L'aide delat ut, och inte mindre än Le foyer Franco-Belge dragit försorg om afgiftsfri läkarvård och medicin åt sina skyddslingar, samt slutligen, äfven den, öppnat skyddsbyrå för belgiska flyktingar, särskildt afseende de bildade, genom kriget medellösa klasserna, hvilkas misär ofta visat sig hjärtskärande, då de haft svårare än andra att begära hjälp.

De två exempel på nyttig verksamhet jag här helt kortfattat dragit fram ge endast en profbit. Men drager man in dem i hela ringen af hjälparbete, får man verkligen en föreställning om att kvinnorna i Frankrike inte suttit sysslolösa. Verksamheten är icke exklusivt deras, det är sant, men väl är det deras händer, deras outtröttliga flit, deras fålamod det kommit an på, när alla detaljer, dag ut och dag in, pliktroget kunna fungera. Deras är den största materiella bördan.

Det råder ingen nöd i Frankrike. Det är det första staten velat afvärja. Men fattigdomen har man inte kunnat bota med något trollslag; det säger sig själf, värtaligt nog att krigstillstånd i ett land inte bidrar att undanrödja denna samhällsolycka.

I kampen mot denna fattigdom, i kampen för de sjukas vård, de ringas omhändertagande, de bedröfvades hugsvalelse, är det som de franska kvinnorna mobiliserats — hvad säger jag, spontant från första dag mobiliserat sig själfva, och i den kampen ha de energiskt hållit sin front, som värdiga sysstrar till dem, hvilka ute i skyttegravarna slåss för hemmens bestånd, för hustrurna och barnen.

Och också bland kvinnorna pekar man ut deserföerna. Ty det är inte för att få göra någon klädsam åtbörd de enrollera sig bland nötliga skaror, de tusentals nätta, flinka, kloka fransyskorna; det betraktas som en enkel plikt, den ingen får undandraga sig.

En dag får jag ett vykort. Det föreställer in facsimile den "papperslapp", genom hvilken Belgiens neutralitet 1839 garanterades. Öfver papperslappen läser jag: Croisade des Femmes Françaises — de franska kvinnornas korståg. Det är ett propagandavykort.

Min nyfikenhet är väckt, och jag hör mig för.

I mars 1915, fick jag veta, inbjödos alla Frankrikes kvinnor att sluta sig till "korståget". Inbjudningen hade utgått från ungefär ett tjugotal af dem, tillhörande vidt skilda läger. Man såg bland dessa de politiskt verksamma kvinnornas doyen, madame Juliette Adam, konstnärinnor, hertiginor, president Poincarés maka, fru Emile Zola (vänstra flygeln) och stiftarinnan själf, återigen den energiska, mycket representativa fru Daniel-Lesueur, hvilken är den första skriftställarinnan, som dekorerats med hederslegionen och för öfrigt ingenting mindre än franska författareföreningens vice ordförande.

De franska kvinnornas korståg är en rent ideell förening. Den ger, midt i arbetsjaktet, uttryck för en önskan att verka också med moraliska medel. Den är i grund och botten en form af protest mot det sätt, på hvilket Frankrikes kvinna ofta kortsynt bedöms i utlandet. Medlemmarna uppmanas att i ord och skrift verka för upplysning om förhållandena i fäderneslandet, ja, om det så endast vore genom att nu återknyta förbindelsen

Pröfva

Tuppens Zephyr

och Ni köper ingen annan.

KLIPPAN.

Modernaste Finpappersbruk.

Specialiteter:

Finare Post-, Skrif-, Kople- och Tryckpapper samt kartong.

med halft om halft förlorade korrespondenter i de neutrala länderna, fråga efter hvad som kunde intressera dessa och ge besked, "med den takt som erfordras"; räcka ut handen hvarhålst en vänlig hand finnes, som vill fatta den. Kort sagdt, man vill vara en kvinnlig riddarvakt kring fosterlandets bålverk.

I den bekanta feministen fru Jane Mismes tidning, *La Française*, klargör Daniel-Lesueur korstågets syfte så här:

"Vi vilja samla dem alla, alla 1915 års fransyskor, det stora krigets fransyskor, i hvilkas händer så mycket af fosterlandets heder och framtid hvila. — — Låt oss så handla, att Frankrikes ord blir trodt, låt oss göra Frankrike älskad, låt oss ge uttryck åt Frankrikes rättvisa, ädelmodiga, medlidsamma och okuffliga själ!"

Och med en éloge åt hvarje tendens att höja kvinnornas ställning: "Allt som tjänar kvinnans sak, allt som bidrar att af henne dana en verksammare, mer medveten och mer aktad varelse, tjänar också till att af henne göra ett väsen af högre, mer upplyst, tappare patriotism."

"Det är emedan vi veta, att kvinnornas väl förstådda intresse ingår i grunden till de starka samhällsbyggena, de blomstrande staterna, som vårt korståg på sitt program upptagit framförandet af vissa rent feminina önskemål. Sålunda ha vi af senatkommissionen för utredande af lagförslaget angående uppfostran af statens myndlingar*, lyckats utverka att kvinnorna få vidsträckt plats vid dess handhavande."

Och kommissionens föredragande, senator Perchoz, ger i en tidningsartikel i *Le Radical*, kallad "En önskan, som kommer att uppfyllas", följande vitsord åt det kvinnliga korstågets sträfvande:

"— att fullfölja ett nyttigt verk, fosterländskt och filantropiskt, utanför alla politiska eller bekännelsekottierier."

Daniel-Lesueur avslutar därpå sin uppsats med försäkran att korståget blickar mot framtiden, mot tiden bortom det förskräckliga krigets slut. Där skönjer det sitt mål: att af den franska kvinnan själf göra den bästa lefvande propaganda för det älskade fosterlandet, hvilket hon nu i bittra mörktider tjänar med så mycket mod, så mycken värdighet och så stor kärlek.

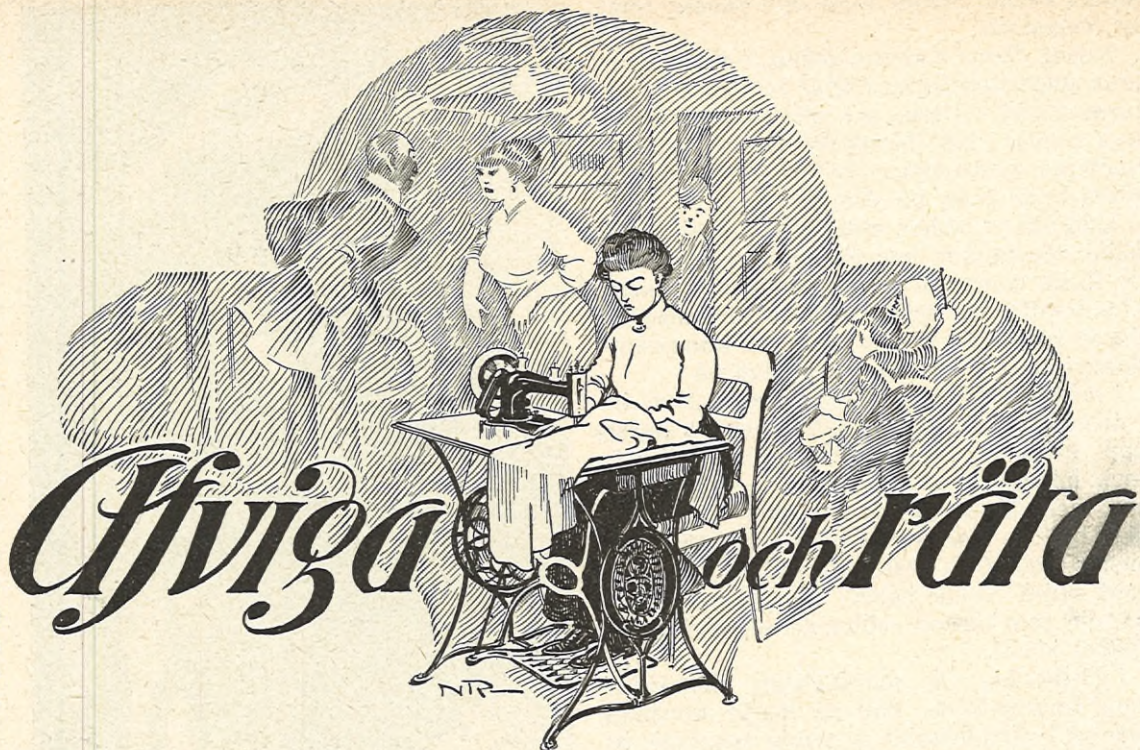
Hvilken "korstågets" framtid varder, är omöjligt förutsäga. De vackraste företag ha ibland sett sitt öde bli att flyga bort med vinden...

Men när kriget blåsts af och historieskrifvarna börja vända och leta bland sina papper, frågar man sig, skall ingen af dem då stanna inför det faktum, och rita ett tecken i sin marginal, att när de franska kvinnorna grepos af begär att göra en annan insats än flitiga händers, så skedde det i den vackra och ödmjuka formen af gifakt till egen uppryckning?

Det har ofta varit oss man smutskastat, då man ville smutskasta vårt land, menade de: nu vilja vi träda fram och genom vår tysta protest liksom genom den riktning vi ge allt vårt görande och låtande, mäktigt bidra till Frankrikes hedrande ute i världen. Vi — Frankrikes kvinnor — just vi vilja nu, i krigets stund, samlas och bilda den innersta skyddsvakten kring dess obefläckade sköld.

De ha inte orätt, männen i sridens tumult, när de i dessa kvinnor se och hedra goda och — tappar kamrater.

* De genom kriget faderlösa barn, som skola få sin uppfostran på statens bekostnad. Förf.

Sy-Linas intryck af svenskt nutidslif i familjekretsar och annorstädes.

IV.

JAG UNDRAR OM NÅGON MÄNNISKA kan föreställa sig hvad lördagskvällen och söndagsmorgonen är för Sy-Lina. Det riktigt ryser i en af välbehag, då man tänker därpå.

Att få krypa ur sin gamla blå cheviotkläning, som alltid är full med trådändar och fnas, och in i sin varma bomullsflanellsrock och veta att man har ett helt dygn aldeles för sig själf är en liten salighet bara det.

Fast det värker i hvarenda lem och man är så trött, så man kan dö, så går man ändå omkring och pysslar och ställer i sitt lilla hem, medan Halta-Lovis linkar efter en hvarf man går och mal och pratar i ett. Om att pipiarna Hans och Greta på sista tiden blifvit så bråkiga, de bara slåss och far rundt i buren och fjädrar sig, så det är nog bäst att ställa i ordning redet åt dem snart. Att sotarn varit hemma och dragit ner, så att det var ett rent spektakel. Och att Haikinens i lägenheten inunder, det där underliga finnfolket, haft något slags bönemöte igen och sjungit och skrikit, så att polisen måste komma och ta hand om dem.

Men det är minsann inte alltid man får ha sina lördagar och söndagar i fred. Än är det ett, och än ett annat. Och när man har dubbelt så många vänner som man har fingrar på hvar hand, så förstår ni nog hur det går med lördagsfreden. Men hvad man ändå alltid har, och som ingen människa kan ta ifrån en — det är söndagsmorgonen. Och hur skralt det än är i kassan, och hur kallt jag annars kan ha det i min kammare, på söndagsmorgonen skall jag ändå alltid ha min stora sköna brasa, som sjunger i den grönhvita kakelugnen. Att då ligga där och tänka på att man kan gå upp — när man vill — det hör i alla fall till lifvets bästa stunder.

Men samma söndag som fröken Gudruns förlofning skulle eklateras, fjorton dar efter den där historien med halsbandet, just som jag gjort det riktigt skönt och rarit åt mig i min soffa och den nytända brasan dundrade bakom luckorna, så kommer Halta-Lovis in och räcker mig med darrande hand ett telegram.

Man skulle minst trott att telegrammet in-

nehöll en bomb, så rädd var hon, och det var förresten jag med.

Hvem i fridens dar kunde telegrafera så där, när det hvarken var Carolinadagen eller jul — inte ens påsk!

Naturligtvis var det några ledsamheter med någon af bröderna igen — eller någon som dött.

Och Lovis tyckte att det var bäst att ta fram någonting stärkande åt mig med det samma, innan jag öppnade det.

Ja, sannerligen det kunde behövas, för i hela mitt lefvande lif om jag någonsin blifvit så förvånad.

Kan ni tänka, det var från Fingal, som ville att jag skulle resa till Stockholm med kvällståget, och så skickade han mig hundra kronor telegrafiskt.

Jag kan försäkra att det fullkomligt "yrade i hufvudet" på mig, som inspektorns fru på Brennsta brukar säga, då hon blir till sig. Och jag trodde aldrig att jag fort nog skulle komma i kläderna och upp till Mathilda Ruuth.

För inte visste jag hur man får ut pengar på ett telegram — en söndag till — och ingen haft hade jag som passar till min svarfa sidendräkt. Den är tunn förstås, men med en kofta under går det väl.

Den där praktiska, snälla Mathilda hjälpte mig med allt, så att det gick som en dans, medan jag själf sprang till familjerna och talade om att jag fått telegram efter mig till Stockholm och att jag nog inte var att räkna på under en vecka.

För Mathilda tyckte att det angick ingen hvem som telegraferat efter mig, det blir ju bara prat — fast det blir det ändå — och jag tyckte att när jag en gång i lifvet fick komma till Stockholm, så skulle jag åtminstone försöka få vara där en åtta dar.

Jag blef förstås ganska surt mottagen. Att Sy-Lina kunde ha något slags privataffär i Stockholm, var ju upprörande. Och fru Åkerblom, som jag skulle varit hos de första dagarna i veckan, för att Fristedts hade svårt att ha sömmerska midt i eklateringen och alla middagarna, var så stram då hon sade något om att hon minnsann inte behöfde ty sig till min hjälp — tacka för det, när man

har så många miljoner — och att jag inte behöfde tänka på att komma till henne sedan heller, att jag började gråta förstas. Inte alls för att jag miste en kund, för misser jag en står mig tusende åter, utan bara för att jag kan inte stå ut med att folk ä' onda på mig. Och det sade jag henne också.

Men då brast hon i skratt, kallade mig lilla dumma Lip-Lina och gaf mig en tiokrona i guld för att hon ville bjuda mig på teatern.

Men just som jag skulle gå, så höll hon mig tillbaks och sade: — Hör nu, Lina lilla, hur kom det sig att hon visste att halsbandet låg i damrummet?

Först blef jag alldeles perplex och mycket röd och så sa jag, att jag händelsevis gått in dit och fått se halsbandet ligga där.

— Men det är ju fullkomligt trolleri, menade hon. Det finns minst en femtio vittnen som kan ta på sin ed, att jag hade halsbandet på mig, då dansen började, och att jag var i salen hela tiden, och så ett tu tre ligger halsbandet midt på spegelbordet i toalett-rummet. — Jag har aldrig trott på öfvernaturligheter förut, men nu vet jag inte hvad jag skall tro.

Ja, det visste inte jag heller förstas. Men jag sa, att nog tror jag på sådana där knäppningar och knackningar och saker, som flyttar sig hit och dit utan att man kan förklara hur.

— Men det är så förfärligt dumt, rakt ingen mening i det, tyckte hon. Och så skildes vi åt som allra bästa vänner.

Jag tycker inte alls om att tänka på det där halsbandet. Det är som om jag rakt inte skulle få vara i fred för det, men att det så komplett skulle komma att förstöra Fingals och min första dag, det hade jag ändå inte tänkt mig.

På kvällen, nere vid station, just som jag sade ett allra sista farväl till Mathilda Ruuth och än en gång tackade henne för blom-morna, så kom någon springande, som inte hann mer än kasta sig upp på tåget. Och vet ni hvad, jag tyckte alldeles att det var han — bofven.

Hvilket det också var.

För som tåget stannade i Stockholm och Fingal och hans syster Gertrud gick och tittade efter mig där i mörkret, fy hvilken mörk och kymig station, så hoppade han ner, och Fingal säger med sin trohjärtade stämma: — Nej men se Bobb, hvar har du Lina Börjesson, hon skulle också vara med. Men det behöfde han aldrig svara på, för i detsamma fick han se mig.

Men ni kan inte tro, hur stel och konstig jag var. Inte var det så jag hade tänkt mig mötet mellan Fingal och mig efter så många år och så mycken längtan och oro. Och att jag ändligen, ändligen trampade Stockholms gatstenar, det tänkte jag inte alls på. Utan fick hela tiden sträfvat med en tjock klump i halsen och de välsignade tårarna, som bara ville fram.

Fingal trodde nog, att jag var pjoskig på något sätt, därför att vi inte selt hvarann på så länge och därför tog han Henrik Roberts, ja, för nu tjänar det ju ingenting till att tiga med hvad han heter, under armen för att jag skulle få lugna mig lite, kan jag tro, för en finare människa än Fingal finns inte. Och så kom vi ut utanför station, ut i ljuset, och då — då hissade jag verkligen till, alldeles som då jag stod och såg ner i Trollhättan för några år sedan.

En sådan massa med biler och poliser och stadsbud och konstiga människor, som talade språk och i all den där röran lade jag i alla fall särskildt märke till en herre, som stod och såg på oss hela tiden. Förresten samma en som klämde sig fram mellan oss just som

En släktens gård.

JAG VET EN GAMMAL, GAMMAL gård,

där allt som finnes blir till sång.

Jag hör den utur flöjelns klirr,

ur knastret å en trädgårdsgång.

Den hörs ur väggens blekta färg,

som glimtar fram ur caprifol,

ur dagvardsklockans mörka ärg,

som skiftar grön af vind och sol.

Den sången hör jag fin och klar

ur körsbärssnö, ur apelblom,

och vind, som genom träden drar,

bär mjukt dess toners rikedom.

Går hösten fram med guld och glöd

i gårdens sekelgamla park,

så stiger sången glasklart spröd,

men stundom äfven hög och stark.

När vintern vandrar frostigt kall

med flingors snö mot gårdens dörr,

nå gångna tiders röster fram

emot mig, såsom sällan förr.

I skuggors skog går solen ned

— en dröm i rödt och vinterhvitt —

och härdens eld af kådig ved

bär fram den sången högt och fritt.

Främst kanske dock i tyst salong

bland holländskt mörknade porträtt

jag klarast fångar gårdens sång

framför en gammal, stängd spinett.

Där inne släktens hjärta bor

bland minnen från en gången värld

och i en tystnad, hög och stor,

som blir en lifvets gård

åt minnet af de rosors glöd,

som falnat re'n för hundra år,

åt minnet af det lif, som sjöd

i seklers flydda vår.

HILDING WIBLING.

vi gick mellan de där små båsen med biljettgubbarna i. Men han hade ingen biljett, så att det var bestämdt något fusk.

Under tiden måtte Fingal och direktör Roberts kommit öfverens om att vi allesammans skulle följas åt, först hem till Fingals mor, änkepastorskan Blomqvist, som också är min moster, för Fingal och jag ä' kusiner. Men på natten skulle Gertrud och jag få ligga ombord på båten. Tänk!

I bilen gick klumpen i halsen bort och jag glömde allt. Jag kände igen både spårvagnarna och slottet och riksdagshuset och operan och dramatiska teatern och Strandvägen från bion. Men nej hvad det var vackert, och hvad jag kände mig fosterländsk och rik och lycklig. Och nu fick tårarna rinna så mycket de ville, och jag kramade stackars Gertrud, så att hon måtte blifvit både gul och blå. Ja, ser ni, den stunden, den glömmer jag aldrig.

Moster Blomqvist är stor och varm och mjuk, som ett dunbolster, alldeles som mor var. Och när jag fick se henne, så lik mor, så började de evärdeliga tårarna att rinna

igen, och hon blef också rörd. För hon har inte sett mig sedan mors begrafning, som var så vacker, att hela stan talade om den.

Men när vi hade ätit frukost, så tog Fingal min arm under sin och sade så där på sitt vanliga rättframma, muntra sätt: — Herrskapet får allt ursäkta, men jag har en del att säga det här lilla knytet, som jag inte sett på så många herrans år, och så förde han mig med sig in i mosters och Gertruds lilla sovrum.

Nog hade jag hjärtklappning och nog kändes det lite konstigt alltid. Men det är nu så med Fingal och mig att vi behöfver bara vara tillsammans i två minuter, så känns det som om vi aldrig varit skilda åt en dag. Så naturligt och enkelt är det.

Han drog mig fram till fönstret, makade undan håret från pannan, såg mig djupt och länge in i ögonen, tills att tårarna kom och skymde hans blick, så kysste han mig på pannan och hviskade: — Du lilla, kära trofasta barn. Men tänk, då grät inte jag — det var alldeles för stort och heligt för mina dumma tårar — utan jag bara kysste bort tårarna i Fingals ögon och så satte vi oss i Gertruds soffa, som är så näpen med sitt hemväfda öfverdrag.

Och hela tiden höll vi hvarann i hand. Medan han berättade hvilken tur i all oturen det var att han aldrig kunde komma fram till Gefle och för en enda gångs skull fick gå in på Stockholm. Där det fanns möjlighet för honom att få träffa mig tillsammans med de sina. Fast nog var det väl motigt att när de ändligen kom in till Värtan, så räckte inte järnvägsmaterielen till, det hade ju kommit in sådana massor med båtar dit, så han hade inte fått börja lossa än. Och hvar dag de låg där, kostade rederiet femhundra kronor. Och ni förstår nog att så pliktrogen som Fingal är och mån om rederiets bästa, hur det skulle kännas för honom. Men jag tröstade honom med att detta kunde han då rakt inte rå för och att rederiet just med Cleopatra, så heter båten han för, gjort så stora vinster förra året. Det hade ju Fingal själf skrivit om, och konsul Fristedt hade också talat om det flera gånger.

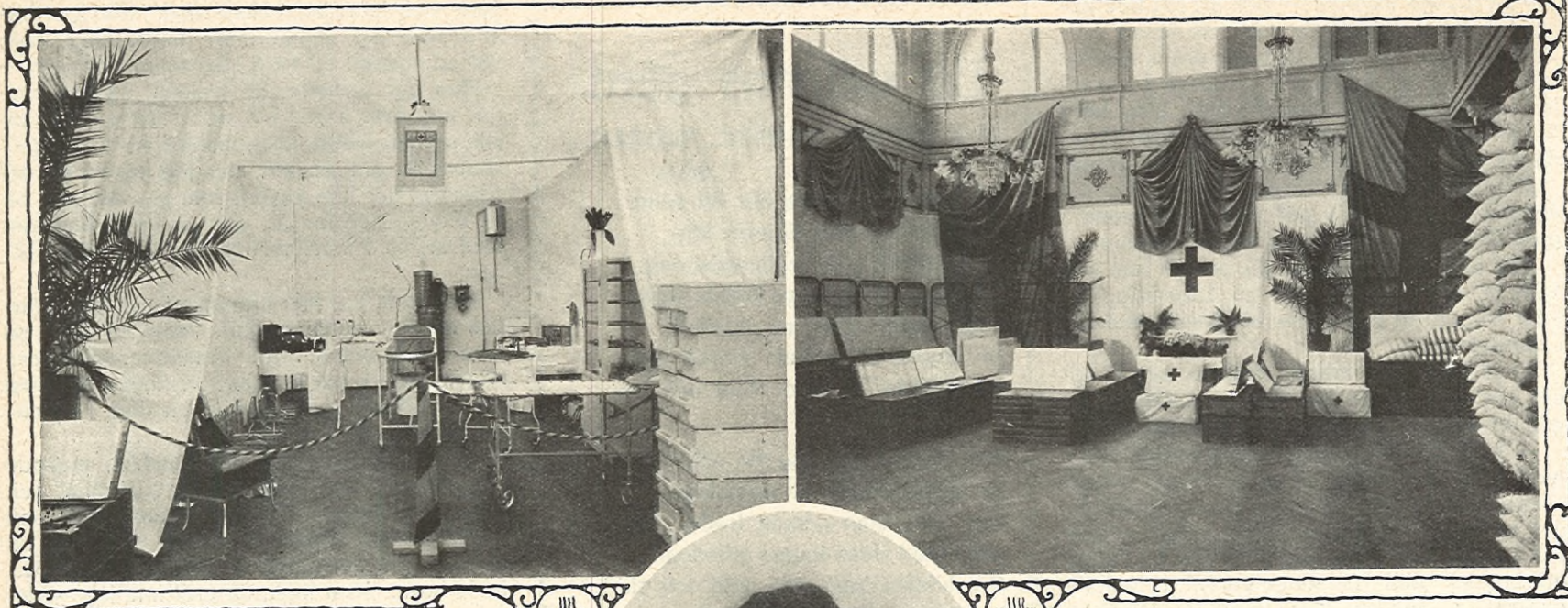
Då ljusnade Fingals ansikte igen, och han blef glad och treflig. Men sedan vi en stund pratat hit och dit om mina bröder och gamla bekanta och vänner i Östervik, hans far var pastor i staden, så han har ju vuxit upp där han liksom jag, så sade han någonting som om igen höll på att förstöra alltsammans för mig. Att bara de här oroliga tiderna någon gång toge slut, så skulle han skaffa sig ett annat jobb, att nu sätta rederiet i sticket vore ju fegt, och att hans gamle vän Henrik Roberts visst hade någonting i bakfickan åt honom. Och att Bobb enkom kommit till Stockholm för att få råka honom, då han af mig fått höra att Fingal var här. Så det kan man kalla trofast vänskap, menade han.

Af mig! Som inte bytt ett ord med honom på år och dag.

Jag var som fallen från skyarna. Hvad skulle jag säga, hvad skulle jag göra. Skulle jag nu genast tala om halsbandshistorien, eller skulle jag, låta saken ha sin gång, bara den här dagen, det var ju ingen risk och sedan i kväll på båten tala om allt sammans.

Nå ja, jag fick aldrig tillfälle att välja. För i det samma kom Gertrud in och frågade, om vi ämnade sitta där inne och kuffra hela dagen. Och att det sannerligen inte var för att sitta som en ärkeängel utanför paradiset som hon fått ledigt från Sidenhuset och sina lampskärmar.

Och så gick vi ut — till den äfventyrligaste dag jag någonsin varit med om.

Operationsrummet.

Förrådsutställningen.

Röda korset i östgötabygd.

PÅ STORA HOTELLET I LINKÖPING HAR man i dagarna kunnat bese en utställning, som ger något i sin art mönstergillt och hittills är unik i vårt land. Linköpingskretsen af svenska Röda korset har där framlagt resultatet af ett ganska kortvarigt, men så mycket mera intensivt och hängifvet arbete på att åstadkomma en fullständig utrustning för ett nutida krigssjukhus af yppersta kvalitet.

De exponerade föremålen ha skärskådats af en stor mängd besökare ur alla samhällsklasser från staden och landsbygden, och bland såväl specialkunniga som lekmän har den lifligaste beundran och tacksamhet kommit till uttryck. Det är hotellets rymliga, ljusa festsal, som apaterats för tillfället och fått en enkel, smakfull utstyrelse af flaggor och emblem. Här ser man nu strax vid entrén en sjuksal med bäddar, så välordnade, hvita och inbjudande, att man rent af känner en hemlig lust att ligga sårad och sjuk och mottaga en omvårdnad man eljes sällan får. Hvarje detalj tillfredsställer de högsta moderna praktiska och hygieniska kraf, och sjukrummet i sin helhet med en omiskännlig prägel af kärleksfull omtanke och klar förtröstan hedrar de damer i kretsstyrelsen, som särskildt haft arbetet med dess utrustning om hand.

Vid en mönstring af de mångfaldiga olika sjukhusartiklarna fästes vår uppmärksamhet vid de präktiga madrasserna, som försetts med starka bärstroppar, så att de sårade utan någon smärtsam förflyttning kunna omedelbart transporteras på sina hviloläger som på en mjuk bår, afsedda att fästas i väggarna på transporttågen, hvarigenom skakningen blir den minsta möjliga. Dessa madrasser äro förfärdigade af krollsplint — halm är annars det gängse materialet, naturligtvis långt mindre varaktigt och hygieniskt. Kuddar, tröjor, strumpor och tofflor af de mest bekväma och ändamålsenliga modeller och hela trafvar af paket med gasbindor — tillverkade i östgötahem — höra också till de föremål, som oaktadt sin torra hvardaglighet framkalla hos åskådaren en varm känsla vid tanken på de många kvinnohänder, som dag för dag med stilla hängifvenhet och osviklig flit bidragit till detta sällsynt goda resultat i humanitetens tjänst.

Hela Röda-kors-exposéns clou är emellertid utan all fråga operationsrummet som till en samlad, för icke-fackmannen svåröverskådlig bild framlägger en komplett utrustning af alla erforderliga och tänkbara kirurgiska instrument, tillhoppa ej mindre än 4,896 nummer. Beundrans-

värdt sinnrikt och fint konstruerade blänka saxar, fångar, nålar och lancetter i sina glasmontrer, elektriska kokapparater, mikroskop, tyngder, afsedda att tillräktasträcka snedvridna lemmar, och en mängd andra raffineradt utfänkta verktyg, har man här tillfälle att iaktta. Samtliga instrument, levererade af Stille-Werner, ha granskats och godkänts af två läkare.

Detta operationsrum, hittills utan motstycke i Sverige, har åstadkommit endast genom de medel, som influerat af subskription på det i somras utkomna monumentala praktverket "En bok om Ostergötland", hvori detta förnämligt intressanta landskaps psykologi och urgamla odling skildrats och förklarats genom litterära, vetenskapliga, konstnärliga bidrag från skilda håll och i regeln af hög valör. Ostgöta-bokens redaktion har bestått af landshöfding Eric Trolles maka, grevinnan Alice Trolle, född Gyldenstolpe, (utgifvare) och greve Birger Mörner. Man kan med bestämdhet säga, att ingen svensk landshöfdingsfru hittills gjort för sitt län något som i kulturell betydelsefullhet och framtidshalt kan jämföras med denna ståtliga Ostgötabok.

Det var med berättigad glädje öfver ett i dubbel mening fruktbart arbete grevinnan Trolle kunde öfverlämna som en storartad gåfva till Röda korset detta fullt inredda operationsrum, och gåfvan beseglades af en dekorativ adress, utförd med mogen och personlig stiltalang af Birger Mörners dotter, fröken Marianne Mörner.

Den ledande själen i Linköpingskretsens Röda-kors-förening, som nu så påtagligt gått i spetsen för landets öfriga, har gifvetvis varit grevinnan Alice Trolle, denna intellektuellt betydande, spirituella och varmhjärtade kvinna, hvilkens intresse och energi tyckas räcka till öfverallt med samma lugna fördjupning och eggande rytm.

En mönsterutställning under ledning af grevinnan Trolle.

Grevinnan har emellertid i sin sträfvan haft en verksam och sakkunnig hjälp af åtskilliga bland Linköpings främsta damer, t. ex. domprostinnan Bring, fru v. Feilitzen, öfverstelöjtnant Sterners fru, fruarna Jakobsson och Aurell samt fröken Sigrid Orn.

En lifligt uppskattad attraktion på den lilla utställningen har alla dagar varit serveringen af té, kaffe och andra förfriskningar på hotellkaféets breda läktare — d. v. s. attraktionen har bestått af de särdeles behagfulla och älskvärda unga damer ur residensstadens förnämsta familjer, som skött serveringen med synbart nöje och all önskvärd precision, iförda hvita spetsklänningar och klädsamma mössor à la Charlotte Corday. Sällan ser man så mycken fräsch kvinnlig ungdomskonhet samlad som här på denna angenäma fest, och bland de skickligast tjänstgörande lade man märke till landshöfdingen och grevinnan Trolles vackra unga dotter, fröken Carin Trolle, frökarna Adlercreutz, Raab m. fl.

Utställningens bäst besökta dag afslöts på kvällen stilfullt med en rad sångnummer af en bepröfvad och väl samsjungen manskör, hvars prestationer senterades af en medryckt publik, isynnerhet kanske Birger Mörners inspirerande och bildkraftiga "Sång till Ostergötland" i Gunnar Norléns sympatiska tonsättning, som väl ännu behöfver några år på sig till att sjunga sig in i alla goda östgötasinnen.

Festen liksom hela utställningsföretaget besjälades af en sann förnämhet och vederhållighet och var med sin osökta, allvarligt och lefvande fosterländska stämning fullkomligt värdig det nobla arbetssyfte, som dikterat den. Genom sitt lysande exempel på intelligent offervillighet har Ostergötlands län hedrat sig inför allt Sverige, och särskildt är ju dess landshöfdingska, grevinnan Trolle, förtjänt af aktningsfull tacksamhet. Ostergötland kan lyckönskas till att äga en så representativ och själfullt gagnande kvinna som sin främsta dame, så mycket mer som hennes make, landshöfding Eric Trolle, hvilken som bekant är en diplomat och politiker af för våra förhållanden högst ovanliga mått, nödgas tillbringa ganska mycken tid i Stockholm, där hans närvaro påkallas i statsangelägenheter under dessa brydsamma dagar.

ERIK NORLING.

(Interiörerna: Hoffograf S. Swensson foto.)

MARSTRANDS ERÖFRING 1677.
Efter ett samtida kopparstick af B. Stöpendael.

FRÅN CARLSTENS TORN DUNDRADE dubbel svensk lösen. Kanonerna spelade som orgamästare, det lät som en nödsalm öfver skär och fastland. Fästningen ropade på hjälp från Göteborg, ty nu var illavulet för de svenske. Alla fort voro tagna. Endast hufvudfästet trotsade.

Gyldenlöve lät sina fartyg stäfva till öns norra sida. De svenske varnade manövern, riktade sina fyrgap mot flottiljen. Ur fartygens skottgluggar sprutade eld. När gallerer och prämar kommit i hamn bakom en hög klippa, kunde de ej nås af fästningens kulor. Elden upphörde.

Det gällde att få upp mörsarne på klippan för att därifrån bombardera Carlsten. Till den ändan befallde ståthållaren fram de längsta mastträn, som funnos att tillgå. I dem fastslogos grofva järnkättingar. Så hissades mörsarne uppför branten.

Gyldenlöve stod och såg på, hur hans folk arbetade.

— Geschwindt! manade han. För böfveln, det går för långsamt!

Han knuffade undan en karl, som tog ett aldeles för svagt tag i kättingen. Han såg den tröge i synen.

— Du är ju drucken, din best! Fanden tage dig för ditt fyller!

Han knöt näfven under näsan på mannen, som raglande stod i honnör och mumlade någon obegriplig ursäkt. Så grep ståthållaren själf fatt i kättingen.

— Hej, ho! ropade han och drog.

Knektarne, uppmuntrade af så högt deltagande i det simpla knoget, ansträngde sig dubbelt.

— Mine herrar! vände sig Gyldenlöve till officerarne, som förvånade och beundrande betraktade sin öfverbefälhafvare. Belägringsmetoden är en smula incommode. Men i lorden hafva den utsökta godheten att följa mitt exempel.

De fittade på sina ljusgula handskar, tyckte det var synd att rosta ned älgskinet. Men allt för fosterlandet! Så grepo de i länkarne och hifvade.

— Hej, ho! lät det taktfast från befäl och manskap.

Mörsarne kröpo på detta sätt stadigt uppför berget.

Rättu susade en granat öfver männen. De togo befäckning. När de stodo raka igen, sporde Gyldenlöve:

— Stöp där någon?

Man fittade efter. En enda reste sig ej mer. Det var just han, som supit sig full. Han hade ej i tid garderat sig.

— Sen I det, karlar! sade Gyldenlöve.

delar många sköna dalrar. Då mån I beskānka eder och dricka edra karestors skål! Folket lyste upp och högg i.

Artilleripjäserna släpades fram ett stycke på klipporna. Här byggdes en halfmånformig skans. Det var ej lätt att kasta upp bröstväret, svenskarne försvarade arbetet genom sin eld.

Ståthållaren stod orädd bland sina svettiga krabater.

— Kulorna falla glest, skämtade han. Synd om kommandanten, som har så litet ammunition!

Natt föll efter den dagen. Under dunklets timmar fullbordades ravelinen, som Gyldenlöve döpte till Antoinette. Städse hade han sin trolofvade i tankarne.

Vid midnattstid sände han en budbärare till Gustafsborg, det nyss intagna fortet söder om fästningen, med befallning att börja eldgifning, så fort det brakade löst på norra sidan.

Med ordern i böxsäcken och karbinen i näfven kröp mannen utmed de hvassa hämlarne, i skydd af klippörn och buskar, och lyckades obemärkt af svensk vakt komma förbi pallisaderna. Äfven återfärden gick utan missöden. Och var nu allt redo för morgondagens attack mot Carlsten.

*

Högsommarmorgonen grydde. De första solfläckarne sulto på fästningens murar. Revellen gick. Manskapet bullrade ut ur sina nattbås. Många voro sjuka. Pressande heta hade dagarne varit. Mer än en hade blifvit hufvudyr, fallit till marken och sedan med möda hållit sig upprätt. Knappast fanns kost. Hos fältskären voro läkemedlen slut. Att under sådana förhållanden uthärda en belägring, var storartadt.

På borggården bidade soldaterna sina förmän.

Ur kommandanhuset kom öfverste Anders Sinclair. Han var gammal och gråskäggig. Åtföljd af sina officerare, gick han till borggården, stod framför sina församlade bussar, hälsade:

— God morgon, gossar!

— God morgon, öfverste!

Ännu lyste mod och tillit ur krigarnes ögon. Han visste, att han hade dem med sig i det sista. Han bemästrade sin rörelse och sade med en stämma, som han sökte göra så förtröstansfull som möjligt:

— Vi förstå nog alla, att i dag gäller det. Hittills ha vi hållit stånd, trots alla vedervärdigheter. Men närmare och närmare har fienden ryckt. Han har eröfrat alla våra skan-

SORGFANAN.

Berättelse från Marstrands belägring 1677.

Af FREDRIK NYCANDER.

Han fick sin lön. Jag behöfde ej straffa honom.

Denna ödesdigra tillfällighet ökade knektarnes vidskepliga vördnad för sin krigsherre.

— Minnens det! tillade denne. Mödan först, plaisiret sedan! När vi ha segrat, vill jag ut-

sar, blockhusen och själfva staden. Gustafsborg, vårt sista stöd, föll utan väntadt motstånd.

Härvid såg han på kaptenerna Erik Kosköld och Bengt Ugglå, hvilka haft kommandot på nämnda fort och fått order att försvara det till sista man, men flytt med sin besättning till Carlsten. Hela garnisonen var upprörd häröfver, och kommandanten kunde ej låta bli att gifva utryck åt sitt misshag.

— I lären få ett slätt ros för den gärningen, sade han till de bägge kaptenerna, som dyslert sågo i marken. Ty ej är svenskers sed att springa för fienden. Historien skall döma eder strängare än vi i dag.

Alla stodo i stum åhörån vid dessa ord. Bistra ögon riktades på de två officerarne.

Då lyfte Erik Kosköld upp hufvudet.

— Vi voro svåra trängde. Det hade varit dumdriskt att längre söka hålla ut mot en så öfverlägsen fiende.

Bengt Ugglå såg äfven upp.

— Vi menade, att vi skulle göra större nytta, om vi räddade oss hit, än om vi låte oss nedgöras på ett fort, dömdt till undergång.

— Gjordt är gjordt, lät kommandanten mildare. Gud förlåte eder!

Vändande sig till knekthopen, fortsatte han:

— Den norske härföraren kan nu beskjuta oss från två sidor. Hans nya skans är färdig. Vi äro få och illa medtagne. Ingen hjälp har anländt. Men land och konung vilja vi offra allt.

Han knäppte händerna, lyfte dem mot den blå sommarhimlen.

— Stå oss bi, Gud allsmäktig! Var oss misskundelig! Hvad hafva vi förbrutit, att du lägger oss denna börda uppå? Men vi skola uthärda din pröfning, i tro att den hafver en ända. Gif oss på sistone seger! Där-om bedja vi dig med ödmjuka hjärtan. Valsignad vare du, Herre! Valsigna ock oss!

Alla böjde sina hufvuden i tyst bön.

Då hördes ett fruktansvärdt brak uppifrån tornet. Stenar och murbruk ramlade ned på borggården. De därvarande sprungo undan för att ej träffas.

Gyldenlöve hade skickat sin första salva.

— Alle man till sina platser! kommanderades Sinclair.

Folket rusade till fyrrören. Det blef lif i ammunitionshvalf och kanonnischer. Knektar sprungo uppför den smala, slingrande torntrappan för att låta styckena dundra. Långe töfvade ej, förrän skottgluggarne spydde en häftig eld, besvarande de närgångna projektilerna från Antoinette och Gustafsborg.

De våra voro ferme i skjutandet. Men hvad halp det mot Gyldenlöves jättebomber? Tornet, skakande i sin grund, raserades bit för bit. De ohuggna gråstenar, af hvilka det byggts, flögo som ärtor. Murbruket rök.

Sinclair lät laga hvarje bresch. Men nya uppstodo alljämt. Många kanoner blefvo obrukbara. Genom murhålen trängde projektilerna in, exploderade i hvalfven, dödade de tappre, som stodo med lunta i hand, färdiga att tända fängkrutet. Snart kunde

(Forts. och slut sid. 162.)

"LANDSTORM OCH SKYTTE"

LANDSTORM OCH skytte äro i dessa tider två omhuldade företeelser. Dock tyckes man ha ansett, att pengarna inte i tillräckligt stor mängd skulle hitta fram till landstoms- och skyttekassorna, om inte vägen ginge genom en basar. Och så blef den stora tre-dagars basaren på Cirkus till. Den förnämsta attraktionen på denna basar var utan tvifvel de många vackra medverkanade damerna, af hvilka flera buro societetens bästa och mest kända namn. De voro alla klädda i krinoliner och under sufflethattarna kanonlockar à la Jenny Lind. Bland dessa dräkter fanns en och annan gammal äkta, som genom en viss obeskrifbar charme skiljde sig från de nya, af hvilka många dock voro mycket söta. Moderna ansikten och psyken ta sig lite främmande ut i denna pittoreska kostym, men till lycka för helhetsintrycket af festen voro de inte alla så moderna.

1. En scen från den gamla goda tiden. 2. J ryttargången. 3. Rut Gidlöf, Jerfed, i 6 km. löpningen för flickor i Örnsköldsvik. 4. Anna Maja Rooth, Stockholms yngsta konståkerska. 5. Motorcykelklubbens täflan. Starten vid Djurgårdsbron. 6. Göteborgs skidlöpningssklubb's täflingar i Bragebacken (Slotts- i Bragebackenh skogen. 7. Vid tombolan. (Landstorm och skytte.) 8 och 9 Vinter-

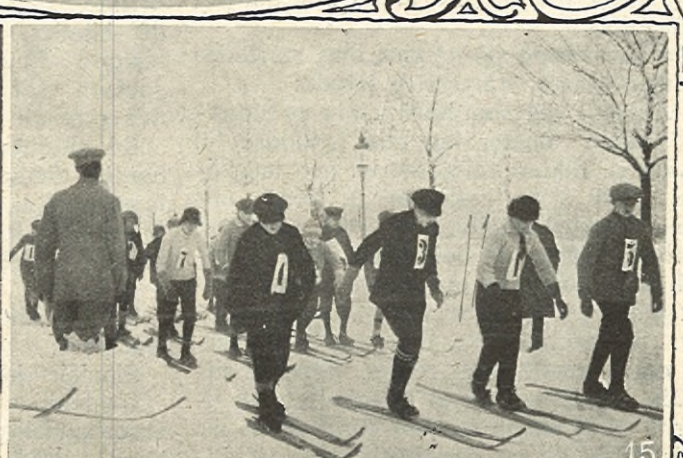
SPORT · OCH · SNÖ

Cabaretföreställningarna voro basarens tyngdpunkt, men kulmen nåddes, då skott-dagsbalen gick af stapeln den 24, denna dag hvilken såsom en extra skänk af året med godt samvete kunde ägnas åt nöjet mera än arbetet.

Af det ännu ej kända ekonomiska resultatet hoppas man det bästa.

Den tredje söndagen i februari var en prima vinterdag, klar och stilla, blå och solig. I Stockholms omgifningar och på många andra orter i landet vimlade det af sportklädda människor, och alla idrottsprestationer hade talrika åskådare. Våra bilder ge någon föreställning om de olika slagen vintersport, som detta år ha en gyllene säsong. Fotografen på vandring har också stundom vändt kameran mot naturen själf, inför hvars studier i svart och hvitt hvarje konstnär måste känna sig distanserad.

bilder från Djurgården, Sthlm. 10-12. Champagneståndet, Cigarraffären, Karamellståndet. (Landstorm och skytte.) 13. På skidor efter häst. 14. Stockholmsgård i snö. Planen framför norra latinläroverket. 15. Skolgossarnas skidtävlingar, (Stockholm). 1. 2. 7. 10 Blombergs intern. Pressbyrå 3, 4, 8, 13, 14 Th. Modin foto. 5, 9 Pressfotobyrå. 6. A. Backlund foto. 11, 12. O. Ellqvist foto. 15. H. Ekvall foto.

(Forts. fr. sid. 159.)

ingen uthärda i tornet. De sökte sin räddning i källare och kasematt. De skyndade nedför trappan, trampade på kamraters lik, som lågo på de nedblodade stenarne. De sprungo mot utgången.

Se, där raglar en ut genom torndörren! Han har sårats i fanningen, rusar som en vansinnig ikring, håller med händerna om det blödande hufvudet, skriker:

— En bindell! En bindell!

Ack, det fins ej ett stycke läfft kvar i apoteket!

En kamrat ropar:

— Tag skjortan din! Linda den om hufvudet!

Mannen rifver upp sin skjorta, virar den om sin sargade hufvudskål. Men han är uttröttad af blodförlusten, ramlar omkull på ryggen, ligger där flämtande med slutna ögon. Snart andas han ej mer.

Där kommer en annan! Han har en blessyr i ena benet. Det dinglar. Han hoppar på det friska utmed muren, håller sig i den med bägge händer. Han kan ej stå stilla af plågor, knäar, studsar som en besatt. Det ser löjligt ut, men är så otäckt, att de, som se på, vända sig bort. Till sist dignar hopparen på en trappsten, ligger där orörlig.

Där är åter en! Han har sår i bröstet, håller med handen om strupen, brinner af feberföret, skriker hest:

— Vatten! En droppe vatten!

Det fins intet sedan flera dagar.

Då kastar den olycklige sig ned på marken, ligger på magen, slickar morgondaggen från en grästufva. Men tungan stannar i sitt försök att suga till sig de små dropparne. Befriad från sitt lidande, ligger den stackaren still.

Sinclair såg de tillintetgjordas ångest, men kunde ej hjälpa. Från tornet upphörde skjutningen, endast från fästningens nedre delar skrällde då och då en salva.

Så tystnade äfven dessa röster, ty de främmande järnstämmorna slutade åska. Stillhet inträdde.

I en skottglugg riktade Sinclair synröret mot norra skansen. Bredvid honom stod Andreas Björnsköld, Hedvigsholmens hjälte, ännu med armen i band efter den svåra handskadan, men på bältringsvägen.

Kommandanten räckte honom kikaren.

— Se, öfverstelöjnant, ditåt! Hvad förefa de?

Björnsköld tog röret. Han såg angräparne i ordnade led framrycka mot pallisaderna. På ett pistolskotts afstånd stannade de.

Björnsköld återlämnade tuben.

— De ämna storma!

— Också min tanke! bekräftade kommandanten. Hvarpå han i sällskap med sin förtrogne krigskamrat gick ut på borggården, lät slå apell.

Alla, som kunde stå på sina ben, samlades vid trumhvirveln. Öfversten talade:

— Vi kunna när som helst vänta en stormning. Alltså bjuder jag alla stridbare till utanverken. Rikten vallbössorna och musköterna! När sista krukornet är förödt, använden då muskötkolfvarne! Dön med ära!

Karlarna visste, att det skulle båta till intet att söka hindra en stormning. Endast föga kruk fanns kvar för nickhakar och gevärspipor. Handgemäng var det enda, som återstod, om stormstegarne restes. Men så uttröttade voro bussarne af försakelser, att fienderna snart skulle springa öfver deras lik. Därför stodo de ett ögonblick stilla vid öfverstens ord. De sågo på hvarandra liksom till afsked och tack för godt kamratskap.

Då smattrade en trumpetfanfar utanför stora porten. Strax därpå marscherade vak-

ten fram till kommandanten och rapporterade:

— Parlamentär!

Sinclair såg stumt framför sig, kväfde en suck, som ville arbefa sig fram, och sade doft:

— Släpp in honom!

Vakten marscherade ut.

Krigsmännen stodo moltysta i nyfikenhet och undran. En minut — och en norsk trumpetare stegade fram till kommandanten, gjorde honnör och öfverräckte en pappersrulle. Öfversten tog den.

— Följen mig, mine herrar, att vi må öfverlägga!

Alla officerarne gingo in i kommandant-huset.

Karlarna började hviska sinsemellan. De förstodo hvad den där rullen betydde. Den innehöll uppmaning att dagtinga. Skulle krigsrådet underskrifva kapitulationen? Eller skulle manskapet tvingas att strida en hopplös strid? Skulle de, efter alla utståndna vedermödor, få återkomma till sina hem, återse kärestor, hustrur och barn, eller snart sofva den eviga sömnen, i likhet med deras kamrater, hvilkas lik lågo i borggårdens hörn?

Stödda på sina musköter, betraktade de främlingen, som stod framför dem med den solgnistrande trumpeteten i handen, några med ansikten, ljusnade af en ny förhoppning, andra barskt. Det var ju en fiende. Fy för den lede!

Norrmannen såg sig lugnt ikring. Grannfästning, det här! tänkte han. Den är nog snart vår.

Flugorna surrade i solskenet. En grågalle flög öfver kastellet. Han skrek olycksbådande. Spindlarne spunno sina nät i murhörn, sanden glittrade.

Ändtligen öppnades dörren till kommandanthuset, Sinclair med stab utträdde. Med bitter min öfverlämnade han ett dokument åt parlamentären, vinkade bort honom.

Så talade han.

— Kamrater! Vi ha underskrifvit kapitulationen. Vårt nödläge fordrar det. Då fienden vill skona oss, vore halsstarrigt att motstå. Många korn finnas ej kvar i krutdurkarnene, de flesta kanoner äro spräckta, garnisonen uthungrad, kraflös. Läte vi fienden storma, skulle fästet sönderskjutas och I alle gifvas till spillo. Tack för mod och tapperhet! Den Högste bevara eder!

Det blef andlöst tyst. Under de dammiga vapenrockarne klappade mångt hjärta lättare. Men mången mun utstötte en ärlig svordom. Näfvar knöto sig i löndom, fänder skuros. Skamkänsla fyllde ingen, alla hade gjort sin plikt.

Befäl och manskap stodo uppställda att mottaga segraren. Utmed stänger, fasthållna af händer, som hvitnande kramade frät, hängde fanorna sorgset i vindlös luft. I spetsen för den dystra krigarskaran stod den grånade öfversten.

Då skrällde därufanför fanfarer. Trumhvirflar dånade. Med Gyldenlöve i teten, med lysande stab, under klingande spel, af farfen fladdrande fanor, tågade danskar och norrmän in. Ståthållaren ropade:

— Halt!

Därpå lät han skyldra med värjor och musköter.

Sinclair gaf de sina samma kommando. Gyldenlöve gick fram till denne, afdrog stridshandsken, räckte den besegrade sin hand. Häri låg ingen förödmjukande ömkan, men väl beundran öfver en modig motståndare. Händerna åtskildes. Med stark röst yttrade ståthållaren:

— Herr kommandant! Det gläder mig, att

I deciderat eder för kapitulation. Jag har förut uppmanat eder därtill. Hade I då resolverat dagtingan, hade I sparat edert folk, ty för mig fins ej spärr eller spjärr. Nu har I lidit stor manspillan, och Carlsten är i mitt våld. Fuller väl fattar jag eder penibla situation. Men var öfvertygad om, att jag admirerar eder lysande tapperhet.

Med en stämman, mörk af resignation, svarade Sinclair:

— Herr ståthållare! Lätt är att skrappa, svårare att hålla stånd, när det gäller. De svenske äro ej vane att uppgifva sin ställning utan att först ha försvarat sig. Alla ha vi gjort vårt yttersta för konung och fädernesland. Vi ha goda samveten. I den Högstes hand ligga seger och nederlag. I är i dag den lycklige. Oss alla väntar en morgondag.

Han lät till Gyldenlöve öfverlämna Carlstens nycklar, hvarefter han kommenderade:

— Sänken fanorna!

Långsamt sjönko fanorna mot marken. Gyldenlöve strålade, när han såg dem. När han återkom till Danmark, skulle han nedlägga dem som segertroféer för sin nådige konungs fötter.

På en svart fana observerade han en längre inskription. Han böjde sig ned, grep i en flik, så att duken utbredde sig i solskenet, och afläste högt den skimrande skriften:

Som trofast man
jag träder fram
mot fienden att strida,
af Götha blod
och samma mod,
i världen berömdt så vida.

Därefter sade han:

— I sanning, jag har slagit ett ärorikt folk! Honnör för de besegrade!

På hans vink slogs hvirfvel, blåstes fanfar.

Sinclair utropade:

— Honnör för segraren!

Svensk trumma larmade, svensk trumpet smattrade.

Ur bärarnes händer rycktes de vunna fanorna. Härvid snyftade många af de våra som barn. Dessa härdade män, som prövats så hårdt, utbrusto i gråt vid skilsmässan från sina banér, hvilka i främmande land under omärlig tid skulle minna om denna olycksdag. Den svarta fanans inskrift, som stod i så grym kontrast till nederlaget, kom dem att skaka af en vrede, vanmäktig, ordlös. Deras stolthets, tapperhets symbol — nu deras sorgfana!

Åter kommenderades musköt på axel, värja i balja. Ut ur fästningen tågade svenskarne under trumpeters klagoskri, trummors moll.

Men yr af framgången, svingade Gyldenlöve sin plymagerade hatt.

— Tack, kamrater! Carlsten är vårt. Vi äro herrar på hafvet. Hvad kan nu hindra vår progress? Lefve Danmark! Lefve kung Kristian!

— Lefve Danmark! Lefve kung Kristian! brusade det ur den på gård, i hvalf sammanpackade härmassan.

Murarne återskallade de sällsamma ropen.

Manuskript och bref

af redaktionell natur torde alltid adresseras till Redaktionen af Idun, ej till någon särskild medlem af densamma.

Älskvärdt och näsvist kring dagens »on dit».

MITT HERRSKAP — JAG SKAMS PÅ ALLAS våra vägnar öfver att det går så många taktlösa människor omkring här i Stockholm och misskrediterar staden genom sitt uppträdande. Nyligen voro de återigen ute på sin dagdrifvarstråt och betedde sig skamlöst vid en begrafning. Detta maskulina och feminina slöder i otadliga gångkläder aktade icke för rof att förorsaka trängsel kring grafven, så att de sörjande med knapp nöd kunde komma fram; vidare störde de ceremonien genom högljudda anmärkningar och en oförsynt närgångenhet, brusto med ett ord i aktning för sorgens och dödens allvar och afslöjade sålunda, som många gånger förr, sitt andliga underklassmärke.

Jag har ibland frågat mig hvad det är för en osympatisk publik, vi ha att dragas med inom storstadens murar och som så ohjälpligt komprometterar sig och samhället. Bristande i själfaktning tyckes den skaffa sitt eget anseende ringa; men det bör i alla händelser ej vara likgiltigt för ett kultursamhälle hvad dess dåliga element taga sig för.

Tyvärr utgöres majoriteten härvidlag af kvinnor af olika åldrar, hvilka till på köpet ge ett mycket svagt begrepp om gudsbelätet på jorden.

Schopenhauer yifrar någonstädes, att människans ansikte är en tanke af naturen. Men om denna sats får anses upphöjd till axiom, då måtte naturen haft magsyra, när den formade sin tanke som ansikte på den objudna stockholmska begrafningspubliken. Ty en rikhaltigare exposé af kysande och rinnande ögon, vulgära näsor, otäcka munnar och pösande eller mumie-torra kinder finns väl knappast i universum. Den döde i sin kista bör vara tacksam att han fått lämna en sådan värld.

Jag är emellertid frestad antaga, att dessa människors fula uppsyn icke är en produkt af naturen, utan snarare framkallad af en under åren surnad ovilja mot allt, som är vackert, godt och lifsbejakande i tillvaron.

Egentligen är denna människoklass ganska färlig, ehuru den hvarken röfvar i kyrkor eller sidenhus eller borrar stål i sin nästa. Den är färlig, emedan den lefver i lättja och frossar i skvaller och förtal, den stimulerar sig af andras olycka, andras sorg och den går som till ett mark-

nadsnöje, då den, frotsande väder och vind, stampar sig fast vid en nyss öppnad graf för att obarmhärtigt stirra in i de sörjandes ansikten och fnissa åt lidandet.

Jag säger er, mitt herrskap, det måste vidtagas några åtgärder för att få dessa människor att upphöra med sitt ovärdiga beteende. Lika väl som det finnes skydd för hemmets frid bör det finnas skydd för grafvens frid. Men polis och lagparagrafer blefve näppeligen effektivt verkande. Det måste ske en reformering af själfva andan inom den kvinnovärld, här åsyftas. Den moderna kvinnorörelsen här i hufvudstaden skulle göra sig förtjänt af ett extra tack från samhällets sida, om den inom ramen för sitt sociala förbättringsarbete äfven toge sig an humaniseringen af ett kvinnligt element, hos hvilket cynismen sitter som skabb under den oklanderliga dräkten.

CYMBELINE.

Två utställningar.

HANDARBETETS VÄNNERS LEDNING HAR funnit ögonblicket vara inne att taga fram till allmänhetens fria beskådande de skatter af gammal textilkonst, som utgöra deras museum och samtidigt den guldgrufva, hvarur de moderna textilartisterna alljämnt ösa. Den moderna textil-

Elisabeth Barnekow. Efter en skulptur af Ida Thoresen.

Fröken Ebba Gyllenstierna på Krapperup. Efter en oljemålning af Elisabeth Barnekow.

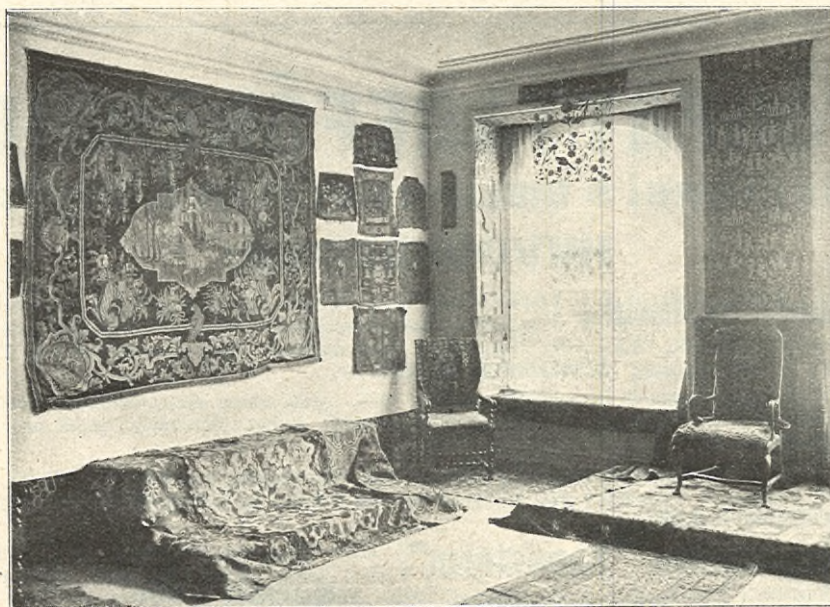
konsten står högt, och hvarje tid har naturligtvis sin egen fullt berättigade metod för att uttrycka det sköna. Men öofverträffade stå dock alljämt en del af dessa skatter från 16—1700-talet, sådana som det stora paradtäcket, i sticksöm, de stickade stubbarna, hvitbroderierna och de handgjorda spetsarna. Utställningen är af allra största intresse för handarbetskunniga damer och kan måhända sporra någon att gripa sig an med ett stort för långliga tider bestående arbete, i stället för att plöttra bort tiden med många små.

Våra konstnärer måste nu hålla sig hemma och ha ingen annan råd än att vara flitiga. Den fördelaktiga inverkan af denna arbetsflit på två kvinnliga konstnärer kan man konstatera å en utställning på Stockholms damklubb. I den nya våningen, Strandvägen 1, är utställningen arrangerad, så att den smälter ihop med det hela. Den består af ett antal porträtt och stilleben af fröken Elisabeth Barnekow och några skulpturer af fröken Ida Thoresen, bakgrunden till taflorna och skulpturerna ge några charmanta bonader från Handarbetets vänner.

Det är första gången fröken Barnekow utställt en hel kollektion, och man får ett helt annat och starkare intryck af hennes konstnärskap än af att se en enstaka sak. Hennes färger äro varma och lysande, hennes karaktärisering omsorgsfull. Den unga fröken Gyllenstierna på Krapperup är ett godt porträtt, tyvärr går det mesta af effekten bort vid reproduceringen. Porrättet af konstnärinnans far är också duktigt gjortt likaså de af fröknarna Berg, fast genren är en annan.

Fröken Thoresens utställning är mindre enhetlig. Hon har både genresaker och stort syftande symboliska saker och porträtt. Bysterna af fröken Barnekow och grefvinnan Neboroff, det förra i brons, det senare i svensk marmor, tyckas vara de mest mogna af hennes arbeten.

Vårt utrymme tillåter oss tyvärr icke att i dett sammanhang berätta något om Stockholms Damklubbs nya lokal. Vare det nog sagdt att den i sin helhet gör ett smakfullt intryck och bör bli en kär tillflyktsort för dess mondäna medlemmar.

Från Handarbetets Vänner's Utställning af äldre textil, tillhörande föreningens museisamling.

Ofvan stridsvimlet.

Romain Rollands nya bok.

ELLEN KEY FÖRUTSADE I SITT FÖREDRAG i Stockholm för någon tid sedan att Frankrike, som nu bespottar och föraktar Romain Rolland, en dag skall med stolthet peka på honom såsom den som icke böjde sig för stormen, som behöll sin blick klar och sitt omdöme oförvilladt af lidelse, sitt hjärta fritt från hat. Hon kallade hans sträfvan att för Tyskland och Frankrike hålla upp deras ofrånkomliga samhörighet, och att midt i krig söka skipa rättvisa mellan dem för den hjältemodigaste handling, som utförts under kriget.

Den svenska publiken har nu fått tillfälle att pröfva denna Rollands gärning. Hans artiklar från första krigsåret, först offentliggjorda i schweizeridningar, sedan samlade i en volym och utgifna i Paris, ha nu utkommit på svenska under titeln "Ofvan stridsvimlet", Au dessus de la mêlée.

Vi lära känna en stor andes reaktion mot kriget. Från sin ensamma utsiktspunkt ser han på människorna med mera sorg än harm. Han låter sig icke förvillas af de sofismer, hvarmed människorna förklara och försköna kriget. Detta krig är brodermord, ingenting annat. Han tror icke på krigets nödvändighet. "En fransman tror icke på någon oundviklig nödvändighet. Det är viljelösa själars undskyllan. Kriget är frukten af folkens svaghet och dumhet." Han ser de stridande förgöra sig själfva, medan de sträfva att förgöra fienden, han ser människorna offra sig hjältemodigt och blindt, ledda af falska ledare. Han konstaterar den andliga pestens snabba spridning öfver Europa och han måste med smärta medge att framför allt de, som ansågos som föregångsmän fallit offer för smittan, hetsa i stället för att försona och — hvad Tysklands intellektuella angår — blindt ställa sin förmåga, sin ryktbarhet i en föga nogräknad lednings tjänst och betäcka dess handlingar. Han söker det redliga, fålmodigt ledande tyska folket bakom kejsarn och generalstaberna och hoppas att få höra någon enda stämma ta afstånd från de ledandes handlingar. Finnet han något, som han anser vara mänskligt, klokt och rättfärdigt skrivet i Tyskland öfver kriget är han ifrig att dra fram och citera det. Han söker anknytning med dem i neutrala länder, hvilkas syn på världshändelserna är densamma som hans.

"Vi skola icke vara överksamma åskådare till ovädret, förbidande att dess våldsamt skall förgås af sig själf. Nej, det vore ovärdigt. Vi hafva fullt upp att göra", säger han.

Man kan icke säga att Romain Rolland medvetet undviker att tala politik eller diskutera olika makt- och intressesynpunkters berättigande, hela hans betraktelsesätt är så ovärldsligt, att han icke ens kommer att snudda vid realpolitiken. Han lägger den högsta moraliska måttstock på hvad

som sker och skiftar ut seger och nederlag på annat sätt än generalstaberna.

Fäst han genom någon slags förblandning af kristendomen med dess bekännare påstår att kristendomen bevisat sin svaghet under världskriget, kunde dock hans uppfattning sammanfattas i de kristna satsen: hvad gagnar det människan om hon vinner hela världen och tager skada till sin själ? "Samtidigt som slaktningarna utkämpas på Belgiens slätter och Champagnes kritberg," säger han, "utkämpas ett annat krig på andens fält och stundom händer att en seger nedanefter är ett nederlag ofvanefter."

Det torde framgå redan af detta korta och sammanträngda referat hur originella hans synpunkter äro, att han företräder principer, hvilka mänskligheten just nu synes hafva förkastat. Men några människor här och där i landen se honom dock som en af de utvalda, som en som fått sig anförtrodd den hemlösa och förföljda sanningen för att härbergera den, till dess nya tider och generationer komma, som förmå anamma den.

Från scenen och estraden.

LEO DÉLIBES EXOTISKA OPERA "LAKMÉ" har aldrig vunnit något riktigt starkt förfäste hos vår publik. Och ändå tycker man här i Ulfima Thule om tondramatiska sötsaker från det franska konditoriet; det fanns en tid, då man halft föråt sig på sådana tårtor som Romeo och Julia, Mignon och Konung för en dag. Men de hade måhända något visst i sin konsistens, som Lakmé saknar: Shakespeares, Goethes och Tusen och en natts rika inbillningsvärld hade skänkt dem en liten tillfälls af sin berusande sötma.

Att Kgl. teatern nu ger en repris af Lakmé, beror väl närmast af att den har att tillgå en idealisk sängerska för hufvudpartiet, nämligen m:me Skilon dz, hvars sammetslena, skimrande sopran och öfverlägsna sängkonst förläna hela operan en ovanlig välljudscharme. För öfrigt är fru Skilon dz hela personlighet något betagande i sin mjuka kvinnlighet. Herr Hislop reder sig godt i Gerald's parti, hans tenor tycks befinna sig i glädjande utveckling, men dramatiskt fattas honom ännu otvungenhet och fördjupning. Herr Wallgrens Brahmapräst är kolossal både till gestalt och röst; nu bör sängaren fysiskt taget stanna i växten, annars får operan gå i författning om scenens utvidgning. — Sekundarollerna befinna sig i goda händer och uppsättningen ter sig färgrik och öfvervägande smakfull.

John Forsells 20-års jubileum som operasängare firades med den celebre artistens uppträdande som Figaro i "Barberaren i Sevilla". Naturligtvis utsåldt hus, jubel, lager och blommor. Om möjligt öfverträffade konstnären sig själf i det musikaliskt och dramatiskt spirituella

partiet och han understöddes excellent af fru Hesse-Lilienberg i Rosinas uppgift, äfven om man kunde önskat en mera humörfrisk Sevilla-flicka i de muntra scener, hvarpå operan är så rik. Men jubilarens friska glädthet och herr Stiebels dråpliga buffakomik i doktor Bartolos roll ersatte hvad som brast de öfriga medspelare i strålade lynne. —

Fru Gerda Lundegqvist-Dahlström har gjort Stockholm en visit och deklamerat Björnsons Bergliot till Griegs musik på en af Konseriföreningens symfoniaffnar. Hennes nobla, storstilade recitation blef kvällens glansnummer, och det var ej utan att det behöfdes, ty hvarken Gustaf Bengtssons symfoni eller Edward Elgars Konsertouvertyr Cockaigne kunde tillfredsställa åhörarna. Båda dessa verk äro buller och bång, örhinnorna darra under trycket af en oafbruten våldsamt ljudkaskad, men den stackars själen får sitta som en hungrig hund nedanför det med imaginära rätter dukade bordet och vänta på den munsbit, som aldrig kommer.

Solistkonserter den senare veckan ha hållits af Saima Neovi och Einar Cajanus, två finska sängartister, af hvilka särskildt den förstnämnda visade sig vara en sängerska af rang, samt violinisten Richard Burgin, hvilken tidigare och framgångsrikt introducerat sig vid Sibeliuskonserterna å Operan. ARIEL.

Gif åt Polen!

REDOVISNING:

Transpt. 2,098: 75; Dyman, Östermalmsg. Sthlm 10: — S. E. och K. L. 105: —; Från en liten sykrets i Roslagsbro 70: —; Summa 2,283: 75.

De sistnämnda belopp är insatt för räkning "Polska insamlingens fond" i Stockholms Handelsbank.

"Lars' syster."

REDOVISNING:

Trspit 115: —; H., Borås 2: —; S. Lindqvist, Varberg 1: —; G. Pettersson, Karlskrona 2: 50; A. H.—nd 2: —; T. B:n, Luleå 3: —; L. M. Bräkne, Hoby 5: —; A. W. B., Vestervik 2: —; H. Svensson, Moholm 5: —; Okänd 1: —; Georg Walton, Strömstad 5: —; Hedvig Agren, Landskrona 5: —; Fr. Söderstrand, Södertelje 5: —; H. Åberg, Lund 10: —; Elisabeth, Junsele 2: 35; C. W., Malmö 5: —; Olivia Wiborg, Finnhyttan 5: —; Agnes Lindahl, Bjästa 1: —; D. O. Visingsö 3: —; K. B. Banke-ryd 2: —; Agnes Pettersson, Gbg 2: —; M. H. Östersund 2: —; A. S. Råda 4: 25; Okänd, Sthlm 6: —; Furstinnan von Wedel 10: —; Cld 2: —; Margit, Skedhult, Eksjö 5: —; Ense 5: —; C. S., Stugun 5: —; H. Fernlund 3: —; Fru Mathilda Andrén, Tomelilla 5: —; J. K—g 5: —; Fem vänner i Mölndal 10: —; H. Koersner, Lund 1: —; okända gifvare, Harplinge 5: —; Summa 252: 10.

Af detta belopp har till Lars' syster öfverlämnats kontant Kr. 106: — och för hennes räkning insatts i Stockholms Enskilda Bank å sparkassa Kronor 146: 10.

SVERIGES FÖRFATTAREFÖRENINGENS LOTTERI

UTSTÄLLNING: 5 BIBLIOTEKSGATAN 5, STOCKHOLM.

HUVUDVINSTER:

Uppsättning för 25 tunnlands lantbruk, bestående av 2 st. arbetshästar av ardenerras, 4 kor, 2 betäckta kvigor, 2 kvigor i ålder 9—12 månader av känd härstamning från framstående, rikt mjölkavkastande, reaktionsfri besättning i Södermanland. Två unga suggor och 2 tackor samt 1 tupp och 10 hönor. Dessutom erforderliga döda inventarier till jordbruk om 25 tunnland. **KRONOR 9,000: —.**

Skärgårdskryssare, 55 kvm. i mahogny, ingenjör E. Salanders modell 1916, byggd under konstruktörens personliga kontroll vid Hästholmsvarvet, Stockholm, förstklassig, av mahogny på stål, Oregonpine-däck, mahognyinredning, segel av engelsk duk från Th. Gustafsson, levereras fullt segelklar och utrustad. **KRONOR 8,000: —.**

Ett hem, bestående av MATSAL (salsskåp, matbord, serveringsbord, 8 stolar och 2 karmstolar i ek från A.-B. C. E. Jonson). HERRUM (soffa, 2 karmstolar, 4 stolar, 1 bord, skrivbord och 1 bokhylla i mahogny från Myrstedt & Sterns A.-B.) SÄNGKAMMARE (toilettyrå, skåp, 2 sängar, 2 nattduksbord, 2 stolar i björk från Myrstedt & Sterns A.-B.) **KRONOR 7,675: —.**

Den framstående prisridningshästen "Sandstorm", efter Black Sand** undan Roxane** (Derbysegrare), — St. Agnese**. Uppfödd hos Lord Derby i England. Segrare i Göteborg: prisridning (medelsvår) 1915. Segrare i Stockholm: prisr. (svårare) 1915. Segrare i Helsingborg: prisr. (svårare) 1915. **KRONOR 2,000: —.**

Ett exklusivt bibliotek, bestående av dedikationsex. av de egna arbeten resp. medlemmar av Sv. Författareföreningen finna värdefullast. Biblioteket består av ca: 200 vol., huvudsakligast bundna i band från Hovbokbind. Gust. Hedberg. Till biblioteket hör ett gediget bokskåp. **KR. 2,000: —.**

Linneuppsättning med antikt skåp. **KR. 2,000: —.** Dessutom ett mycket stort antal särdeles värdefulla vinster. Lotter à två kronor säljas å vanliga ställen samt kunna rekvireras utan försökslikvid hos lotteriets expedition, adress Svenska Teaterförbundets exp., Stockholm F 3, då 35 öre till porto och dragningslista tillkommer.

Kaffe

Kaffet är en dryck, som i nästan varje familj njutes flera gånger om dagen. Många tillreda ännu drycken av endast brända kaffeböner, som malas och kokas med vatten. — På senare tiden har man allimer kommit från den gamla vanan att använda endast kaffeböner, enär man mer och mer blivit övertygad om dess skadliga inflytande på hälsan. Många miljoner människor i hela världen använda nu i stället för bönkaffet en annan aromatisk kaffedryck: **Kathreiners Maltkaffe**. Detta finnes i bränt, omalet tillstånd att köpa hos varje handlande. Sedan Kathreiners Maltkaffe blivit malet, tillredes det på samma sätt som vanligt bönkaffe. Mycket omtyckt är också en blandning av hälften bönkaffe och hälften Kathreiners Maltkaffe, vilken giver en idealisk dryck.

bord; omelett med fiskstufning (rester från onsdag); mjölk; kaffe eller te. Middag: Soppa på brysselkål med frikadeller af oxkött; tunna pannkakor med sylt.

FREDAG. Frukost: Smörgåsbord; hafremjölsvälling med frukt-kompott; risrand med tomatssås; mjölk; kaffe eller te. Middag: Kroketter af ägg med stufvad spenat; blåbärs-soppa med vispad gräde och grahamsskorpor.

LÖRDAG. Frukost: Smörgåsbord; hafregrynsgrot med mjölk; sill med äggstanning och potatis; kaffe eller te. Middag: Kokt fläskkorf med rotmos; stänkvälling.

RECEPT:

Soppa à la Hedin (f. 6 pers.). 1 hg. kalnbräss, 1 3/4 lit. klar buljong, 4 persiljestjälkar, 1 1/2 msk. smör (30 gr.), 4 msk. mjöl (40 gr.), 2 tsk. citronsaft, 1/2 del. mader, salt, cayenne, 2—3 äggulor.

Beredning: Kalnbräset bör ligga i vatten i tim. för att blodet skall dragas ur, hvarefter det blancheras (lägges i kallt, lätt saltadt vatten och får därifrån koka 10 min.) och afkyles i kallt vatten. Buljongen kokas upp med persiljan, bräset lägges i och får koka, tills det är hvitt och fast eller omkr 45 min. Det tages upp, får kallna och skäres i fina tärningar, hvilka läggas i sopp-skålen. Buljongen silas. Smör och mjöl fräses 2 min., buljongen spådes på, litet i sänder, och får koka under rörning 5 min. Soppan afsmakas med citronsaften, vinet och kryddorna. Äggulorna slås upp och vispas i soppan, som därefter hålles öfver bräset i sopp-skålen.

Gösfiléer i frityrdeg (f. 6 pers.). 2 gösar på omkr. 6 hg. st., 2 tsk. salt (10 gr.).

Frityrdeg: 80 gr. torrt mjöl, 3 gr. salt, 1/2 msk. mjöl (10 gr.), 1 del. vatten, 1 ägg.

Till kokning: 750 gr. flottyr.

Beredning: Gösarne fjällas ej, rensas, skäras i filéer och ryggen jämta alla småben skäras bort. Filéerna läggas med skinnsidan mot en skärbräda och köttet skäres från skinnet med en spetsig knif. Filéerna skäras itu på längden och därefter midt itu tvärs öfver, gnidas med slatet och få ligga på hvarandra 1 tim., hvarefter de äro torakas med fiskhandduk.

Till frityrdegen sammanvispas alla ingredienserna till en tjock pannkaksmet, som får stå att svälla omkr. 2—3 tim. — Flottytren upphettas i en järnkastrull, filéerna tagas med en gaffel och doppas ned i smeten, som fullständigt måste övertäckas dem, samt kokas i flottytren, tills de äro vackert gulbruna och genomstekta. De få rinna af på sugpapper, läggas upp på tårtpapper, garneras med persilja, stekt i flottyr, och serveras med äppelmos eller stufvad spenat. — Gädde kan tillagas och serveras på samma sätt.

Oxfile med tryffel eller champinjoner (f. 6 pers.). 1 kg. oxfile, 1 burk tryffel (1/4 lit.) eller 1 burk champinjoner (1/4 lit.), 3 msk. smör (60 gr.), 1 tsk salt (5 gr.), 1/2 lit. brun buljong.

Beredning: Filén, som bör hafva hängt, tills den är riktigt mör, putsas (senor och himnor borttagas) och torakas med en duk, hvarefter den hett vatten. Den späckas i tåtrader med hälften af tryffeln eller champinjontötterna, skurna i strimlor och bindes, så att den får vacker form. Smöret brynes i en järnkastrull, som ej bör vara större än att köttet nätt och jämnt rymmes, filén lägges däri och brynes väl på alla sidor samt beströs med saltet. Den sättes in i het ugn, spådes med den kokande buljongen och får steka 30—40 min., hvarunder den öses flitigt. Steken tages upp, snöret klippes bort och filén skäres i tunna skifvor, som åter hoplägges, så att den behåller sin form samt uppläggas på en 4 cm. hög sockel utskuren af ett hveteformbröd. Sockeln bör hafva samma längd som filén och kan, om så önskas, kokas gulbrun i flottyr eller beklädas med stanniol. Rundt omkr. sockeln garneras med små snäckor, utskurna af råa vitkålsblad, som fyllas hvarannan med brynt potatis och hvarannan med blandade grönsaker och en del af de frästa champinjonhattarna. Serveras med tryffelsås eller afredd sås, tillsatt med resten af champinjonhattarna, skurna i tärningar och frästa i smör.

Apelsin-mangé i korgar (f. 6 pers.). 9 apelsiner.

Blanc-mangé: Skalet af 1 apelsin, 1 1/2 del. saft af apelsinerna, 4—5 blad gelatin, 3 msk. socker (45 gr.), 4 del. tjock gräde.

Beredning: Stora vackra apelsiner tvättas väl och torakas. På två tredjedelar af apelsinen tages skalet bort med undantag af en 1 cm. bred remsa, som skall bilda grepe. Fruktköttet urtages väl med en silversked, och det mesta hvita bortskrapas från skalet. Korgens kanter samt grepen klippas i vackra uddar, hvarefter korgarna sköljas väl och få ligga i kallt vatten omkr. 1/2 tim. De få därefter afrinna på duk. Till blanc-mangén användes saften af de urgrädda apelsinerna och ska-

Apelsin-mangé i korgar (f. 6 pers.). 9 apelsiner. Blanc-mangé: Skalet af 1 apelsin, 1 1/2 del. saft af apelsinerna, 4—5 blad gelatin, 3 msk. socker (45 gr.), 4 del. tjock gräde. Beredning: Stora vackra apelsiner tvättas väl och torakas. På två tredjedelar af apelsinen tages skalet bort med undantag af en 1 cm. bred remsa, som skall bilda grepe. Fruktköttet urtages väl med en silversked, och det mesta hvita bortskrapas från skalet. Korgens kanter samt grepen klippas i vackra uddar, hvarefter korgarna sköljas väl och få ligga i kallt vatten omkr. 1/2 tim. De få därefter afrinna på duk. Till blanc-mangén användes saften af de urgrädda apelsinerna och ska-

FERROL

är det kraftigast aptitgivande och mest stärkande af alla moderna organiska järnpreparat. Synnerligen lätsmält fördrages det af den ömtåligaste mage. Vid blodbrist och svaghet af största verkan. Dess angenäma smak gör att det med lätthet tages af såväl barn som vuxna.

Tillverkas af **APOTEKET VASENS DRUG-HANDELS LABORATORIUM, STOCKHOLM.**

Originalflaskor om 500 gram, Pris Kronor 2.—

BILLIGT! — Finnes af alla apotek — **BILLIGT!**

För hvitlackerung finner ingen färg som bättre ägnas sig därtill än emaljfärgen **Chinalack**. Hållbar, spegelblank, porslinshård. Arsenikfri enl. nya giftstadgan. Tag inga mindre värda efterapn Svensk, med gulmedalj belönad tillverkning. Erhålles hos alla färghandlare Fabrikant: **Dorch, Bäckström & Cos A.-B., Göteborg och Stockholm.**

ARJ-MÄN

EKSTRÖMS JÄSTMJÖL

EKSTRÖMS VANILJSÖCKER

När som helst kan man äta **ÖREBRO KEX**, men till frukostbordet är den **oombärlig**.

NVA WERMLANDS-TIDNINGEN Grundt. 1850 Karlstad Grundt. 1854 År Värmlands största och äldsta tidning

INGER SYMASKINER VÄRLDSBERÖMDA

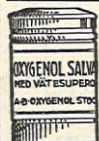

Obs! **VARUMÄRKET "FYRTORNETS" Svenska**

Sardiner i finaste Olivolja och Tomatsås för Smörgåsbordet.

Mellin's Food

är bästa kraftnärning för svaga, kläna barn i alla åldrar. Förordas af läkare. Köpes i apotek, speceri- & drogaffärer.

OXYGENOL SALVA

Med vätesuperoxid

Försök

Stekt gröt af SVALÖFS snabbkokande KORNFLINGOR

Fort och lätt

uppnås ett glänsande resultat om man putsar kökskärl, mässingsluckor m. m. med **Gahns Splendid** i flaskor à 25 och 50 öre.

KÖKSALMANACK

Redigerad af **ELISABETH ÖSTMAN-SUNDSTRAND.**

Inneh. af Elisabeth Östmans Husmoderskurs i Stockholm.

FÖRSLAG TILL MATORDNING FÖR VECKAN 5—11 MARS 1916.

SÖNDAG. Frukost: Smörgåsbord; ägg i låda med ansjovis och stekt potatis; mjölk; kaffe eller te. Middag: Soppa à la Hedin; gösfiléer i frityrdeg med äppelmos och potatis; oxfile med tryffel eller champinjoner; apelsinblanc-mangé i korgar.

MÅNDAG. Frukost: Smörgåsbord; sillbullar med korintsås och potatis; mjölk; kaffe eller te. Middag: Lammbringa med curry och ris; soppa på torra plommon med vispad gräde och skorpor.

TISDAG (Fettisdag). Frukost: Smörgåsbord; hafregrynsgrot med mjölk; glödstekt sill med potatis; kaffe eller te. Middag: Stekt fläsk med potatis; semlor med mjölk.

ONSDAG. Frukost: Smörgåsbord; pannbiff med potatis; mjölk; kaffe eller te. Middag: Afredd lammbuljong (spadet från måndag); stekt sik med gräddsås och potatis.

TORS DAG. Frukost: Smörgåsbord;

SIDENHUSET Stockholm. Regeringsg. 32. Detalj & Engros.

Damernas parad.

År Skandinavien största firma för **Sidenvaror, Sammet, Spetsar, Band, Ylle- och Bomullstyger, Damunderkläder, finare Tricotage, Handskar, P. D-Korsetter, Damkonfektion, alla slag Landets största detalj-Damskrädderi.**

Lyxbeställningsafd. 2 fr. upp. Populärafd. 1 fr. Profver & kostnadsförslag franko. Priserna erkändt lägre än i utlandets Sidenhus.

Pensionsförsäkring. Allmänna Enke- och Pupillkassan i Sverige

meddelar försäkring för pensioner till efterlevande änkor och barn. Inträde är öppet för hvarje svensk undersåte, som med afseende å hälsotillstånd prövas antaglig och icke uppnått 60 års ålder. Pension kan betingas från 100 till 1,500 kronor. Insats en gång för alla kontant eller delvis genom revers eller öfver årliga premier. All vinst tillfaller de försäkrade i form af årlig tillväxt af pensioner under den persons lifstid som betingat pensionen. Pensionstillväxten utgår f. n. med **4,5 procent** för år af det betingade pensionsbeloppet. Prospekt portofritt. Adress: **Storkyrkobrinken 11, Stockholm.**

Förnämsta vita stängtval är Äkta Balsamiska Barnängens Aseptintval

Brio

är nu i hvar mans mun. Och hvarför? Jo, helt enkelt emedan denna kaffeersättning smakar som verkligt kaffe.

1/2 kg. 65 öre. 1/4 kg. 35 öre.

BRIO-KAFFE-FABRIKEN, NYKÖPING

Lukulin

TANDCRÈME & MUNVATTEN

Bevarar tänderna friska och vackra

Lejon Dantar & Strumpor

ÄRO AF BÄSTA KVALITE
& OMSORGSFULLASTE
UTFÖRANDE

FÖRSÄLJAS ÖFVERALLT

len på sidorna om grepen. — Apelsinskalet rifves nätt. Saften utpressas, mätes och upphettas. Gelatinet sköljes väl i kallt vatten, klippes i bitar och upplöses i apelsinsaften, som därefter blandas med 3 msk. af sockret. Grädden vispas med resten af sockret till hårdt skum. Apelsinsaften hälls småningom under rörning i grädden. Blanc-mangen fylles genast i korgarna som därefter få stå på is 2—3 tim. Resten af krämen fylles i en hög, smal vattensköld och sockerbestrodd bleckform, som äfven får stå på is 2—3 tim. När anrättningen skall serveras, lossas krämen från formens kant och uppstjälpes på flat glasskål med tårtpapper. Korgarna garneras med vispad grädde, och ofvanpå grädden lägges en liten stjärna af syltade apelsinskal. En kong placeras midt på puddingen med en kranz apelsinstjärnor rundt omkring. De öfriga korgarna ställas omkring

5 nya, intressanta böcker.

Ellen von Platen:
Härjat och bärgat.
Minnen från de masuriska sjöarnas land.
Med 80 illustr. Pris 3 kr.

D:r Armgard Karl Graves:
En hemlig agents avslöjanden.
Diplomatiska intrigspelet åren 1901—1913.
Övers. av major Edv. af Donner. Pris kr. 2.50. Över 300,000 ex. sålda av den eng. uppl.
»En av de mest upptecknade verkande böcker, som någonsin skrivits. Den är mera fascinerande än någon äventyrs- och detektivroman.»
(The Academy.)

Gene Stratton-Porter:
FRÄKNE.
En bok om vildmarken och kärleken.
Övers. från engelskan av Hugo Hultenberg. 360 sid. Pris kr. 2.50, inb. 3.50.
En enastående boksuccé: över 1,000,000 ex. sålda av originalet. Full av betagande naturpoesi och sympati för allt levande i naturen.

D:r Arthur Christensen:
Engelsk och tysk folkanda.
Kultur och världskrig.
Övers. från danskan av A. E. Pris kr. 1.50
En orienterande bok inom ett högeligen aktuellt spörsmål av en bildad, neutral författare.

C. Vivian och H. Williams:
Röda Korsets väg.
Bilder från den engelska krigs-sjukvården.
Med förord och porträtt av H. M. Drottning Alexandra. Pris kr. 1.25.
En av de mest uppmärksammade engelska »krigsböckerna».
I bokhandeln och direkt från Lindblads förlag, Uppsala.

puddingen och mellan dem mandelberg, garnerade med fint hackade pistaciemandlar.

Lammbringa med kurry och ris (f. 6 pers.). 1 1/2 kg. lammbringa, 1 1/2 lit. vatten, 1 1/2 msk. salt (23 gr.), 4 persiljestjälkar. Sås: 1 tsk. rifven rödlök, 1 1/2 msk. smör (30 gr.), 4 msk. mjöl (40 gr.), 5 del. af spadet, kurrupulver efter smak, 1 msk. vatten, 1/2 tsk. socker.

Ris: 2 del. risgryn (2 hg.), 2 lit. vatten, 1 1/2 msk. salt (23 gr.), 1/2—1 tsk. kurrupulver.

Beredning: Bringan knäcks väl, torkas med en duk, urriden i hett vatten, sättes på i kokande vatten, skummas väl, saltas, och persilja lägges i. Den får därefter koka sakta med tätt slutet lock 1 1/2—2 tim. Den upptages, skäres i bitar, hvilka öfvertäckas för att hållas varma. Spadet silas och skummas väl.

Till såsen fräses löken i smöret, mjölet tillsättes och fräses med smöret och löken 2 min., spadet spädes på, litet i sänder, och såsen får koka 5 min., hvarefter den afsmakas med kurrupulver (omkr. 1 t tsk.), utört med 1 msk. varmt vatten, samt sockret.

Risgrynen sköljas i kallt vatten, påsätts i kokande, saltadt vatten och få koka mjuka — 15—20 min. — då de upphållas i durkslag, öfverspolas genast med kallt vatten, insätts i varm ugn och omrörs ofta med gaffel, tills de äro skilda och allt vatten afdunstadt. Riset lägges upp i kranz på rundt serveringsfat och beströs med litet torr kurry. Köttet ordnas midt på fatet och såsen hälls öfver. Garneras med persilja.

Semlor (14—16 st.). 850 gr prima hvetemjöl, 1/2 lit. oskummad mjölk, 40 gr. pressjäst, 75 gr. socker, 2 hg. smör, 20 gr. mandel, därpå 5 bittra.

Till pensling: 1 ägg. Mandelmassa: 1 hg. sötmandel, 5 bittermandlar, 2 hg. florsocker, 1/2—1 msk. kallt vatten.

Beredning: Mjölet siktas i ett fat, litet därpå fräntages till utbakning. Mjölet värmes till omkr. 40° och nedrörs i mjölet tillika med jätten, utörd med 1 tsk. af sockret, hvarefter degen arbetas, tills den är smidig och blank. Den öfvertäckes då och ställes att jäsa till sin dubbla storlek. Smöret röres med sockret till skum och blandas med den skällade och malda mandeln. Degen arbetas väl och mera mjöl inarbetas, om degen är för lös, hvarefter den änyo får jäsa upp. Den slås då upp på mjöladt bakbord, arbetas väl och delas i 14—16 delar, hvilka formas till runda bullar, som läggas på väl smordade plåtar, penslas med uppvisspadt ägg och få hastigt jäsa upp, helst öfver vattenånga. Semlorna gräddas i mycket varm ugn. När de äro kalla, skäres ett lock i hvarje bulle, en

del af inkrämet borttages, och semlorna fyllas med mandelmassa.

Till mandelmassan skällas mandeln, torkas, drives genom mandelkvarn och stötes med sockret och litet vatten till en jämn och smidig massa. Om så önskas, utröres mandelmassan med 1 1/2 del. tjock grädde, slagen till hårdt skum, innan den fylles i bullarna. — Mandelmassan kan förvaras flera dagar, om den rullas i florsocker, och får stå väl öfvertäckt på kallt ställe.

Kroketter af ägg (f. 6 pers.). 6 ägg, 1 1/2 msk. smör (30 gr.), 4 msk. mjöl (40 gr.), 3 1/2 del. mjölk, salt, hvitpeppar, närsalt.

Till panering: 4 msk. mjöl (40 gr.), 2 ägg, salt, 2 tsk. matolja, 1 1/2 del. stötta skorpar.

Till kokning: 1 kg. palm. Beredning: Äggen kokas 10 min., afkyles i kallt vatten, skalas och skäras i fina tärningar. Smör och mjöl fräses 2 min., grädden spädes på och såsen får koka 5 min., de skurna äggen röras i försiktigt och stufningstufningen afsmakas med kryddorna och närsaltet. Den slås upp på ett flatt fat. som strykes med smör på ytan, så att den ej hårdnar. Då massan är fullkomligt kall, tagas därpå med en sked portioner omkr. 60 gr., som läggas på ett bakbord, beströdt med mjölet. Kroketterna rullas i mjölet och formas runda. De doppas i de hårdt vispade ägget, blandade med matolja och smaksatt med saltet. Rullas därefter i de fint stötta skorparna och få ligga 1 tim. att hårdna. De kokas gulbruna i het palmolj och läggas på gräppapper att rinna af. Uppläggas på varmt serveringsfat, garneras med persilja och serveras med stufvad spenat.

FRÅGOR

ENHVAR läsare af Idun äger rätt att i denna afdelning framställa förfrågningar rörande husliga eller andra angelägenheter till besvarande af läsekreten. Dock förbehåller sig redaktionen oinskränkt befogenhet att utesluta de frågor, hvilka anses sakna mera allmänt intresse. Hvarje publicerad fråga kommer att besvaras, och utbetalas för det bästa svaret, å någon af här nedan införda frågor, som insändas till redaktionen senast 6 dagar efter detta nummers dato, ett pris af 10 kronor.

N:r 40. Vore ytterst tacksam att i eder ärade tidning få svar på, huru en praktisk och fullt effektiv kokkläda tillverkas jämte mått till densamma. E. W.

N:r 41. Kan någon af Iduns läsarinor upplysa om hvar det finns att tillgå någon enkel öfningsserie i enkel sömnad och stickning passande vid slöjundervisningen i en skola på landet? Finnas några handböcker till ledning vid den nämnda undervisningen utom Fr. Hulda Lundins slöjdbok? Kan någon upplysa om det finns handledning i bast och spånslöjd? Mycket tacksam för svar är Intresserad.

N:r 42. Sjuksköterskor och elever vid Sofiahemmet erhålla ju fritt klädningar, förkläden och hattar af sjukhuset. Länmas till hvar och en ett visst antal hvarje år? Få hvar och en anse dessa kläder som egna, och få de medtaga dem, om de flytta från sjukhuset? Tacksam för upplysning.

Få diakonissor, rödakorssystrar och sofiasystrar betala en summa pengar, om de sluta upp med sitt arbete på grund af giftermål? Få de ej kvarstå i föreningarna, så att de som änkor kunna återupptaga arbetet? N. W. o. »Camilla».

N:r 43. Hvilka framtidsutsikter har kvinnlig frädgårdsmästare? Huru och hvar utbildas sådana?

35-årig landsbo. N:r 44. Vore tacksam få några upplysningar om författarinnan Ingeborg Maria Sicks lefnadsförhållanden och författarskap. — Är hon af litteraturkännare erkänd som en framstående författarinna och hvilka äro hennes bästa böcker? Cajy.

N:r 45. Huru ställer sig förhållandena i Strängnäs, dit en moder tänker flytta för en sons skolgång? Huru dan luften? Dyra hyror? Finnes både latin- och reallinje, eller blott en och hvilken? Orolig 42.

N:r 46. Vore tacksam om någon af Iduns läsare ville ge beskrifning på hur en tvätt skall skötas för att ge ett godt resultat. Nygift.

N:r 47. Vore tacksam om någon af Iduns många läsarinor ville gifva ett råd åt oss, lärarinor vid flickskolornas fbd. afdelning, angående billig sommarvistelse, eller ännu hellre anvisning på möjlighet att under ferietiden förtjäna lifsuppehälle. Har under mångårigt arbete på detta område fåfångt grubblat på möjligheter. Har äfven haft plats i familj under sommarmånaderna, men det är tusen om af mina likar, som täfla om dylika platser. Hvad är att göra med vår usla svårlön? Ifrig läsarinna af Iduns frågoafd. (Forts.)

BREFLÄDA

REDAKTIONENS BREFLÄDA.

Udda: »Vid Gud, utbrister han lidelsefullt, ni är min första kärlek och jag glömmet er aldrig, aldrig!» och så vidare, och så vidare. Sådant går inte längre! Thyra Örn är femtio år efter

Nya ypperliga specialputsmedel för lackläder.

Möjliggöra en fullt rationell vård.

Vikings Lack-Pasta

i burkar à 50 öre

är ett skydds- och konserveringsmedel, avsett att i längsta möjliga tid bevara lackeringens ursprungliga glans och smidighet, vilka den bibehåller och förhöjer samt — om förlorade — i de flesta fall kan återställa.

Vikings Lack-Puts

i askar à 50 öre

är ett renoveringsmedel, avsett för putsning av äldre lackläder, slitna och skrapade ställen, samt igenfyllning och utjämning av rispor och sprickor.

Om ej Eder handlande för dessa putsmedel, kan minst 2 st. burkar eller askar erhållas franco direkt från fabriken.

Tillverkare:

Industri-Aktiebolaget Viking, Örebro.

PHOSPHO-ENERGON-PILLER

FÖRORDAS AV LÄKARE

»Vid allmän svaghet, nervositet, överansträngning och sömnlöshet.»

SÄLJES ENDAST I APOTEK

A. B. PHARMACIA, STOCKHOLM
Kontrollant: PROFESSOR A. VESTERBERG.

Ännu finnas lotter à 2 kr. till

Svenska Musikerförbundets Lotteri

Dragning denna månad

Vinstvärde över 85,000 Kronor. 7,500 vinster.

69 vinster mellan 8.000 kronor och 100 kronor
418 vinster mellan 100 och 10 kronor. 7.013 vinster mellan 10 och 5 kronor. Ingen vinst under 5 kronors värde.

Besök den charmanta Vinstutställningen Birger Jarlsgatan 16, där musik utföres och lotter försäljas. Lotter säljas i Allm. Tidningskontoret, Nordiska Kompaniet, Sturemagasinet samt rikets flesta Bok-, Pappers- och Cigarrafärer, och på direkt rekvisition märkt N 2 utan förskottslikvid (hålst på brevkort) från Musikerförbundets Lotteriexpedition, adress Stockholm 5. Vid rekvisition sändes vinstförteckning, och tillkommer då porto samt dragningslista.

Husmodrarnas Centralförmedling

Förmedlar köp och försäljningar mellan hem i Landsorten och Stockholm. JAKOBSGATAN 20, STOCKHOLM. Rt. 12834. 10-5. A. T. 2313.

LEDIGA PLATSER

ENSAMJUNGFURU, enkel, ordentlig, kunnig i matlagning, bakning och konservering, får plats i prästgård (3 pers.). Lön 25 kr. Goda rek. fördras. Sv. med foto till »Stilla hem», Iduns exp.

GODA PLATSER ansk. åt Lärarinnor, Vård., Kontors-, Affärs- Sällskaps-, Hushålls- o. Barnfröknar gm Norra Inack-Byrån, Drottningg. 68, Stölm.

UNG FLICKA som med husmoders hjälp kan sköta en baby samt efterse två större barn, får plats 1 april. Sv. med foto o. lönepret. till »Herrgård», Seffle.

BILDAD FLICKA, ej under 30 år, kunnig i sömnad och barnkär, erhåller plats i officersfamilj. Sv. till »Mac», Östersund p. r.

Ä EGENDOM i Södermanland får, som husmors verkliga hjälp, bildad, barnkär, hushållsvan flicka pl. Medlem. Jungfru finnes. Vid Nya Inack, Byrån Jakobsbergsgatan 34, Stockholm.

FRISK O. PRAKTIG FLICKA, helst van vid barn och kunnig i sömnad, sökes till »barnfröken». Sv. m. rek. och foto till fru F. Reinus, Västmannagatan 48, Stockholm.

ENSAM ÄLDRE DAM önskar en snäll, treflig o. huslig medelålders flicka till hjälp o. sällskap. Den som är van vid sjukvård har företräde. Sv. med fot. o. ref. torde sändas till »E. B.», Växiö p. r.

Elever i Gobelinväfnad emottages hos
A melie Fjæstad, Racksta
ARVIKA.

En bättre flicka

fullt pålitlig, frisk, snäll och ordentlig får plats den 15 april att sköta 3 barn i ålder 2, 5 och 7 år samt hjälpa till med tvätt af barnens kläder och med andra inom huset förekommande arbeten. Kunnig i sömnad. Ej anspråk på nöjen. Sv. med foto, rek. och löneanspråk till fru Valborg Nilsander, Kinna.

Flicka

stadgad, proper o. ordentlig (ej för ung) erhåller bra plats som husmoders verkliga hjälp där barn finnes, något kunnig i enklare matlagning och sömnad samt villig medfölja till landet under sommarmånaderna. Platsen är att tillträda 1 april. Sv. med foto o. betyg samt lönepret. till fru Maria Gustafson, Centralpalatset, Falun.

Husföreståndarinna.

Ensam 70-årig änkan i god samhällsställning, bosatt i större stationssamhälle, önskar »bildad», frisk och stark (samt gärna musikalisk) sjuksköterska eller i sjukvård utbildad dam som husföreståndarinna. Hon bör vara omkring 35 å 40 år, vara god och äga en ljus blick på tingen samt god förmåga att med tjänarinnans hjälp förestå och sköta ett väl ordnat hem, och vid möjligen inträffande sjukdomstillfälle vara rådgivare och kunna väl vårda den sjuke. Sv. med fotografi, rekommendationer och lönepretentioner torde snarast sändas till »Hjälps och Sällskap», Iduns exp. f. v. b.

Hushållerska,

van vid landthushåll, sökes till nästa 15 mars eller 24 april. Hushåll 12 personer. Lön kr. 35 pr. månad. Berte Kvarnaktiebolag, Slöinge.

Nattsköterskebefattningen

vid Gellivare lasarett förklarar härmed till ansökan ledig. Lön 450 kr. för år jämte fritt vivre. Ansökan, åtföljd af betygsskrifter och öfriga intyg som sökande önska åberopa, skola insändas till Lasarettsläkaren, adress Gellivare.

Kvinnlig arbetskraft

inom såväl hemmens som andra kvinnliga arbetsområden kan Ni med bästa resultat

erhålla genom att sätta in en annons i IDUN, specialorganet för kvinnliga platsannonser af alla slag.

En platsannons — 10 mm. stor — kostar endast 2 kronor. För större annonser beräknas ett pris af 25 öre pr mm. därutöver.

Vid Vadstena hospital och asyl blir platsen som

Tvättförestånderska

på grund af förutvarande innehafvarens afgång med pension, ledig att tillträda den 1 instundande maj. Lön 450 kr. för år jämte bostad med möbler och sängkläder, lyse, ved, tvätt och kost. Alderstillsätt efter 2, 5 och 10 års tjänst med resp. 10, 20 och 40 % af lönen. Egenhändigt skrifna ansökningar jämte vitsord om lämplighet för dylik tjänst och fotografi insändas till hospitalskontoret, Vadstena före den 15 mars. Sökande skall vara beredd att infinna sig på platsen c:a 3 veckor före den utsatta tiden för att hinna sätta sig in i arbetet. HOSPITALSKONTORET.

Skolhushåll.

Som föreståndarinna för ett mindre skolhushåll i Örebro (3 gossar i åldern 11—15 år) önskas lämplig pers. Vidare meddelar Fru Anna Norström, Lillkyrka prästgård, Lillkyrka.

Barnfröken.

En engelsk eller svensk barnfröken till Helsingfors (Finland) från den 1 maj för att sköta två barn om 3 och 5 år.

Skriftliga svar jämte lönepretentioner och rekommendationer sändas till friherrinnan Gripenberg, adr.: Grefvinnan Sparre, Katrinavägen 13, B.

Föreståndarinne- och lärarinnebefattningarna

vid kvinnliga Landthushållsskolan å Hussborg äro till ansökan lediga. Tillträde 15 maj. Närmare upplysningar lämnas af skolans föreståndare Direktör U. Celssing, Hussborg & Johannisberg.

PLATSSÖKANDE

ANSPRÄKSLÖS BÄTTRE FLICKA som genomgått hushållsskola och van vid husliga göromål önskar plats. Svar till »Greta», Katrineholm p. r.

ENKEL 25 ÅRIG FLICKA önskar plats, helst för barn. Goda rek. fr. dyll. platser. Van vid sömnad. Sv. till »Pålitlig», Köping p. r.

LÄRARINNA önskar plats i familj som sällskap och hjälp, helst hos äldre familj i mellersta eller södra Sverige. Lön önskas. Sv. t. »Godt humör», Iduns exp., Stockholm f. v. b.

UNG, BÄTTRE 18-ÅRIG FLICKA som genomgått 8-kl. läroverk och kunnig i pianospelning, önskar plats i familj som hjälp och sällskap. Någon lön önskvärd. Sv. till »Apoteket», Markaryd.

UNG, BILDAD FLICKA, som genomgått 8-kl. läroverk samt kurs vid handelsinst. önskar plats i fam. som husmoders hjälp och sällskap. Villig att hjälpa till med skrifföromål samt läsa med yngre barn. Lön önskas. Sv. t. »Elsa L. W.», Iduns exp.

EN BILDAD FLICKA i 30 års-åldern önskar d. i eller 15 maj plats hos äldre fin herre eller dam som hjälp o. glädje. Sv. t. »Sol o. glädje», Iduns exp. f. v. b.

EN FLICKA med goda betyg önskar plats (nu genast) i familj, där jungfru finnes eller hos ungherre, helst vid större samhälle. Svar till »Pålitlig N. N.», Iduns exp.

UNG FLICKA önskar plats som sällskapsdam eller dylikt. Kunnig i enklare matlagning samt handarbete. Svar till Postfack 40, Ljungbyhed.

TVA BÄTTRE FLICKOR (vänner), som genomgått hushållsskola och äro kunniga i ett hems skötande, önska plats att tillsammans sköta ett bättre hem (familj eller ungherre). Gärna landet. Sv. t. »E. S.», Nässjö p. r.

ENKEL, BÄTTRE flicka önskar plats att utan jungfrus hjälp sköta hemmet åt dam, herre eller mindre familj. Svar inom 8 dagar till »1916», Fågelsta p. r.

UNG, ENKEL, musikalisk flicka, som genomgått Barnvård och innehaft platser, önskar såsom ombyte komma i familj på landet att hjälpa till med förekommande sysslor. Van vid landtgöromål. Svar till Hällby brun p. r.

SLÖJDLÄRARINNA önskar plats i hem där ungdom finnes att undervisa i handarbeten och väfnader. Har äfven genomgått en skolkökskurs och är villig hjälpa till med förefallande göromål. Goda betyg finnas. Svar till »1 mars 1916», Stillingsön p. r.

Ung flicka

af god familj söker plats som lektris eller sällskap, huslig och musikalisk. Ref. finnas. Svar till »Villig och pliktrogen norrländska», Iduns exp.

Söker Ni plats

på något af den kvinnliga verksamhetens olika områden?

Kom då ihåg

att ett bepröfvadt och af tusentals kvinnliga platsökande med bästa resultat användt förfaringssätt är att sätta in en liten annons i IDUN. En platsannons — 10 mm. stor — kostar endast 2 kronor. Beloppet kan insändas i postanvisning, hvarvid texten lämpligen skrives å postanvisningsblanketten.

Väflärlarinna

anställd vid teknisk skola önskar plats under maj-augusti i bildad familj ell. vid feriekurs helst i mellersta Sverige. Sv. helst inom 14 dag. till »Väflärlarinna», Sv. Telegrambyråns Ann.-afd., Helsingborg.

Bättre, förlovad flicka.

Önskar plats i finare familj. Kunnig i handarb. o. sömnad samt villig deltaga i förefallande göromål. På lön fastes ej afseende men önskar bli bemött som medlem af familjen. Sv. t. »20 år, Fågelstara, Blekinge.

I prästgård

på landet eller i annat bildadt, allvarligt landthem, önskar 30 års förlovad, enkel flicka från godt hem under husfrus ledning sätta sig in i alla inom ett hem på landet förefallande hushållsgöromål. Prisuppgift m. m. till »Eget hem 2», denna tidning f. v. b.

Junge gebildete Deutsche

aus Hamburg, musikausübend (Gesang und Klavier) sucht Platz zum Unterrichten in der deutschen Sprache, zur Gesellschaft und Hilfe der Hausfrau. Näheres mit Gehaltsangaben Paula Reinhardt, Lysekil, Kyrkogatan 8.

Observera!

Medelålders flicka fullt kunnig i alla i ett hushåll förekommande göromål, äfven kontorsarbete, önskar vara medlem i bättre familj, helst på landet, är villig deltaga i hvarjehanda arbete. Betalar något i början om så önskas. Sv. Box 35, Kinna.

Ordentlig 20-års flicka,

som genomgått en längre kurs i hushållsskola önskar plats i bättre familj, där jungfru finnes nu eller första april, är villig deltaga i alla inom ett hem förekommande göromål. Äfven kunnig i sömnad och finare handarbeten. Vid lön fastes mindre afseende fast mer ett godt bemötande. Tacksam för svar till »Familjemedlem 1916», Iduns exp., Stockholm.

Ung flicka af god familj

som genomgått kurs i hushållsskola, kunnig i finare handarbete och kläd-sömnad, önskar plats i bättre familj att biträda i husets skötsel. Svar till »Ung flicka», Trelleborg p. r.

INACKORDERINGAR.

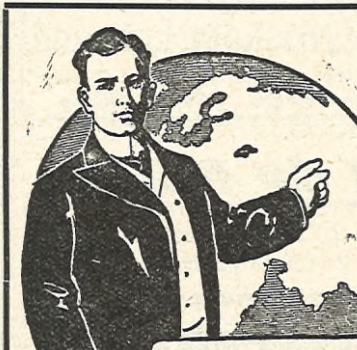
HELINACKORDERINGAR mottagas året om i Näs. Billiga priser! Lämplig rekreationsort. Rikstel. 5. Inneh. M. Kallin, Svedens pensionat, Näs.

UNGA FLICKOR erhålla god inackordering och undervisning i allt inom hemmet. Svar till fru E. Key-Åberg, Arboga.

KONFIRMANDER mottagas instund. sommar. Skog och bad. Rikstel. Svar t. »Prästgård», Box 18, Moholm.

Konfirmander!

Tvenne flickor kunna i sommar erhålla konfirmandsundervisning tillsammans med egen dotter. Treflig prästgård, vackert trakt skog och sjö. God och billig inackordering samt god vård och ledning. Sv. till komminister E. Nordberg, Länna prästgård, Byringe.

Hela världen ligger öppen för Er om Ni är kunnig i språk.

Härmed inbjudes till Aktieteckning i A.-B. Husmodrarnas Centralförmedling.

A.-B. har till uppgift att förmedla försäljningar mellan Hem i landsorten af de alster deras gårdar frambringa, såsom matvaror af alla slag, bär, frukter, konserveringar o. inläggningar, väfnader o. förförigt allt de önska afyttra utan andra mellanhänder än våra direkt t. hem i Stockholm.

Aktiebrevet äro på 10 kr. styck o. ställas till viss man. Teckningslista o. alla öfriga upplysningar lämnas tacksamt af Martha Larsson, Husmodrarnas Centralförmedling, Jakobsgratan 20, Stockholm.

”Den bäst kvalificerade tidningen är den i hvilken annonsen blir läst af det största antalet köpstarka personer, som äro eller böra vara konsumenter af den annonserade artikeln.”
Ett så kvalificerat annonsorgan är Idun.

◎ PÄRMAR ◎

till IDUNS årgångar 1913, 1914 och 1915 erhållas, mot likvid i postanvisning eller postförskott, till följ. priser:
Röd pärm, med guldtryck, till »Idun». . . . Kr. 1: 50
Röd eller grön pärm till »Iduns Romanbibl.» ” 0: 50
Röd eller grön pärm till »Iduns Hjälpreda» ” 0: 50
För inbindning af äldre årgångar tillhandahållas äfven Idun-pärmar utan årtal till samma pris, Kr. 1,50.

CLOETTAS GULD-CACAO

i vidstående förpackning säljes öfverallt

1 HEKTO 45 ÖRE

55 Kungsgatan Almedahls Försäljnings-Magasin, 55 Kungsgatan

Kontoret 21 66. GÖTEBORG. Butiken 11 31.

<p>Damast- och Drällduktyger. Lakanslärft. Percaler. Bolstervar. Handdukar. Mattgångar. Mangelduk. Badkapptyg. Hvita o. kulörta Bomullstyger m. m.</p>	<p>Rikhaltigt urval af Linne- och Bomullsartiklar.</p> <p>Levererar fullständiga Linneuppsättningar för Hotell, Restaurationer, Sjukhus, Badhus, Ångbåtar och Privathem samt Brudutstyrlar.</p>	<p>Broderier. Spetsar. Färdigsydda damunderkläder, Dag- och nattskjortor, hvita o. kulörta skjortor. m. m.</p>
---	---	---

Konfirmandsundervisning
meddelas till sommaren några flickor tillsammans med egen dotter i prästgård i östra Vestergötland. Närmare meddelar komminister Olaf Hörle, Mofalla.

Lisakulla Hvilohem Sätilla.
Västergötland, erbj. ett lugnt och stilla hem Hårlig natur. Godt bord! Helinack. fr. 65 kr
Elisabeth Schultheisz, Sätilla.

Konfirmander
mottagas äfven i år den 1 juli i större prästgård, vackert belägen mellan sjöarna Vättern och Tåkern, nära Ömberg, invid järnvägsstation. Tillfälle till bad. Kyrkoherde J. F. Holmberg, Rogslösa.

Konfirmander
mottagas 1 juli—13 aug. Tillfälle till bad. Kamrater finnas, Goda ref. Kyrkoherde Axberg Normlösa Rt.

Konfirmander
mottagas instundande sommar i vackert belägen prästgård i skogstrakt nära Kalmar. Närmare meddelar komminister fil. kand. K. Berggren; Påryd.

Fullständig utstyrel för hemgiftter.
Färdigsydt dam- och barnlinne. Egen svateler. Prover sändas på begäran.
A. C. Cronquist & Son, Malmö. Riks 815.

HERMODS KORRESPONDENSINSTITUT
Österg. 53 B. Dir. H. S. Hermod, Malmö.

Sänd mig gratis och utan förbindelse å min sida Ert illustrerade prospekt för det yrke eller den kurs, framför hvilken jag markerat ett kors (X).

Tyska språket	Byggnästarekurs
Engelska språket	Elektrisk maskinistkurs
Franska språket	Elektrisk montörk.
Ryska språket	Ångmaskinistkurs
Tysk handelskorrespondens	Landmannaskolek.
Engelsk handelskorrespondens	Folkhögskolekurser
Engelska f. emigr.	Juridiska kurser
Bokföringskurser	Teckningskurser
Kontoristkurs	Konsumtionskurs.
Stenografkurs	Realskolekurs
	Studentkurser

Namn.....
Adress.....
Idun 5. 3 16.

D:r Heilmans
ELEKTROMEDICINSKA INSTITUT.
NEURYSJUKDOMAR och REUMATISKA
ÅKOMMOR.
Kungssportsplatsen 2, Göteborg.
Tel. 4546.

Doktor J. Arvedsons kurs
Sjukgymnastik, Massage
och Pedagogisk Gymnastik
medför enl. kungl. maj:ts medgifvande samma komp. o. rättigheter som en kurs vid Gymn. Central-Institutet.
Kursen 2-årig, börjar den 15 sept. Prospekt på begäran gen. D:r J. Arvedson; adr. Odeng. 1, Stockholm.

Gymnastikdirektörsexamen
afsläggas efter 2-årig kurs af kvinnliga elever vid
Sydsvenska Gymnastik-Institutet.
Ny kurs börjar den 14 sept.
Prosp. gen. **Kapten J. Thulin, LUND.**

Göteborgs Gymnastiska Institut
Fullständigaste ettåriga kurs i Sjukgymnastik o. Massage.
Nästa årskurs börj. 15 Sept.
Begär utförligt prospekt!

ROYAL WINDSOR
Det berömda härstärkande vattnet.
Olfver grått hår dess ursprungliga färg. Borttager mjäll. Hindrar håret att falla af. Märket grund. 1879. Beg. end. fl. med orden: **Royal Windsor Perfectionnes.** En alljämt stig. försäljn. samt 30 års succés ger. Royal Windsors verkan. Pris kr. 5.- + porto. Nederlag: **Franska Parfymmagasinet, Hollev., 21 Drottninggat. 21, Sthlm.**

Camomill-extrakt.
Enda säkra medel för erhållande och bibehållande af blondt hår.
Franska Parfymmagasinet
Hofleverantör.
21 Drottninggatan 21, Stockholm.

OATINE
är ren hafreextrakt. För dålig mage ordinerar hafregröt; för dålig hy Oatine hafrecreme, som renar porerna, afslägnar fräcknar och finnar samt gifver huden ett ungdomligt friskt utseende.
Äkta Oatine-Creme i hvit burk med grönt lock; pris 1.50; 4-dubbelt inneh. 3.-. Oatine-snow 1.50. Finnas öfverallt samt hos A. W. Nording, Biblioteksg. 11, Birgerjarlsg. 16 o. Drottningg. 63, Sthlm.

Majorskan Edmanns utsökta Crème Idéale.
Försköna. Skyddar. Parfymmerar. Förnämsta Parfymmerier.

E. Wolstrups Badvatten
och samtliga preparater (yppersta medel för hudens vård).
Ensamförsäljare:
Anna Carlssons Parfymmagasin, Hamngat. 12, Sthlm. (Midt för Kungsträdg.)

Turkiska badet
i Malmtorgsbadet är öppet hvarje torsdag för damer. Yppersta medel för bibehållandet af smärt figur och fin hy. Badet är angenämast, om man är flera i sällskap. Pris före kl. 12 kr. 1.50, efter kl. 12 kr. 1.75.

Tyska lektioner
gifvas af ung infödd tysk under promenad eller i hem. A. tel. Ö. 4368.

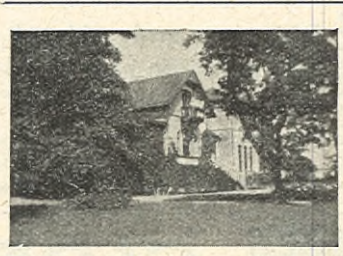

Damer! Vårda Eder hud!
Genom att hvarje afton massera händer och ansikte med **Skin-Food** erhåller Ni en frisk och ungdomlig hy. Finnes hos samtliga parfym- och drogaffärer.

MUSIK-INSTRUMENT
Endast prima och väl justerade: Gitarer, mandoliner, gitarrlutor, violonceller, citoror, konserter, dragspel, flöjter, klarinetter, mässingsinstrument, sextetter af förstklassig böhmisk tillverkning, svensk modell, till 355 och 490 kr. sextett pr extra kontant, trummor, fodral, strängar och öfriga tillbehör. Triumphoner (talapparater) och ljudskifvor med frälsningsarmestycken. Orglar och pianon från främsta fabriker. Hög rabatt vid extra kontant köp af orglar och pianon.
Frälsningsarméns berömda TÉER och KAKAO
Frälsningsarméns utmärkta tekniska fabriker
DENTOL, förstklassigt antiseptiskt munvatten och dito tandpasta.
ARMÉ-TVÅL, antiseptisk toalettvål.
VIOLA IDEAL, finaste toalettvål.
SKOKRÄM, terpentinfri
PUTSPULVER och
PUTSKRÄM. Bästa rengöringsmedel för metaller.
Erhållas vid eller genom hvarje Frälsningsarmékår, hos många hrr handlande eller direkt från
Frälsningsarméns Handelsdepartement, Östermalmgatan 24 o. 26, Stockholm 5. Telefoner Riks 8581 Allm. 6372
Filial: S. Allégat. 9, Göteborg. Rikst. 7376.
Rikt illustrerad varukatalog, innehållande fullständiga varu- o. prisuppgifter, sändes på begäran gratis och franko.

Trädgårdskurs för flickor
med såväl praktisk som teoretisk undervisning är anordnad vid folkhögskolan Hvilan under tiden 15 april -15 okt. Prospekt från Fru Malin Holmström-Ingers, Hvilan, Akarp.

Grevie hushållsskola
öppnas omkring den 1:sta mars. Enklare och finare matlagning, handarbete, konstväfnad, klädnings- och linnesömnad. Tillskrif »Hoteller», Grevie.
5:te Frukt & Trädgårdskursen för damer på Heidan, Ystad
15 April-15 Okt. Prosp. på begäran.
LOUISE FLYGARE

Tvätt!
Tvättning och mangling af privat kläder utföres på ett i allo förstklassigt sätt i **Mälarebadets Tvätt- & Strykinrättning** till ett pris af **33 öre** pr kg. för tvättposter öfverstigande 30 kg. Afgiftsfri afämtning och hemsändning.
Allm. 93 44. Riks 38 15.

Vid Slagsta seminarium
(Seminarier för utbildande av sinnesslölarinnor)
börjar ny kurs den 1 September d. å. Ansökan om inträde sändes senast den 15 maj under adr. Föreståndarinnan, Slagsta, **Fiftja**. Kursen är två-årig och kostnadsfri.
Cirkulär med närmare upplysningar lämnas på begäran.

Tärna Kvinnliga Folkhögskola
Medborgerl. praktisk skola. Mångsidig slöjd (vävnad, sömnad, knyppling). 3 mån. kurs. Ingen inträdesprövning. Kursavgift 20 kr.
HUSMODERSKOLA
Huslig ekonomi och lantushållning. Slöjd. Praktiskt skötkök; eget mejeri o. småbruk. 4 mån. kurs. Kursavgift 30 kronor.
Övre avdelning: Nyrättad kurs för elever m. god underbyggnad, som önska ökad allmänbildning - även såsom förutbildning för t. ex. lärarinnebanan, skolköks-, sjukhus-, kontors- ell. socialt arb. Svenska språk, bokför., kulturhistoria, samhällslära, fysiologi m. fl. ämnen (delvis valfria). 3 mån. kurs. Kursavg. 30 kr.

Kurs i Klädsömnad och Linnesömnad.
Lotten Dahlström - Myntgatan 5, III - Prospekt A. T. Br. 209

Torshälls kvinnl. trädgårdsskola, Leksand
9:de kursen den 1 apr.-31 okt. 1916. Ett par stipendier utdelas. Prospekt och ref. på begäran.
Lilje Landgren. Märta Philip.

Bad är hälsa
och blir det i dubbelt måtto om badrummet är monteradt med våra **Förstklassiga moderna Badapparater.**
Erhållas genom alla entreprenörfirmor.
A.-B. Wilh. Sonesson & Co., MALMÖ.
Stockholm. - Göteborg. - Köpenhamn.

MUSIK-INSTRUMENT
Endast prima och väl justerade: Gitarer, mandoliner, gitarrlutor, violonceller, citoror, konserter, dragspel, flöjter, klarinetter, mässingsinstrument, sextetter af förstklassig böhmisk tillverkning, svensk modell, till 355 och 490 kr. sextett pr extra kontant, trummor, fodral, strängar och öfriga tillbehör. Triumphoner (talapparater) och ljudskifvor med frälsningsarmestycken. Orglar och pianon från främsta fabriker. Hög rabatt vid extra kontant köp af orglar och pianon.
Frälsningsarméns berömda TÉER och KAKAO
Frälsningsarméns utmärkta tekniska fabriker
DENTOL, förstklassigt antiseptiskt munvatten och dito tandpasta.
ARMÉ-TVÅL, antiseptisk toalettvål.
VIOLA IDEAL, finaste toalettvål.
SKOKRÄM, terpentinfri
PUTSPULVER och
PUTSKRÄM. Bästa rengöringsmedel för metaller.
Erhållas vid eller genom hvarje Frälsningsarmékår, hos många hrr handlande eller direkt från
Frälsningsarméns Handelsdepartement, Östermalmgatan 24 o. 26, Stockholm 5. Telefoner Riks 8581 Allm. 6372
Filial: S. Allégat. 9, Göteborg. Rikst. 7376.
Rikt illustrerad varukatalog, innehållande fullständiga varu- o. prisuppgifter, sändes på begäran gratis och franko.

Ferrin
Fås på apoteken
Bästa järnmedel
Utmärkt styrkande.
Apoteket Lejonet, Malmö.

Husquarna Symaskin.
I hvarje svenskt hem bör finnas en
Den betalar sig själf på kort tid.

GÖTEBORGS CORSETTMAGASIN
48 KUNGSGATAN

Bränslebesparing!
Köp vårt **Kaminbränsle** à Kr. 4.75 pr hl.
JOH. LUNDSTRÖM & Co. A.-B. Riks och Allm. Telefon Namnanrop "LUNDSTRÖMS"

6. dragningen den 15 Mars
JÄMTSLÖJDSLOTTERIET
Jämtslöjds förening för kulturella mål permanenta lotteri.
Värdefulla, gedigna och nyttiga vinster.
Första vinsten: (valfri) **Äkta silveruppsats, Möbler till 3 rum el. motorbåt (värde 2,000 kr.)**
Andra vinsten: (valfri) Salongsmöbel i mahogny, Sängkammarmöbel i björk, rima Flygel eller häst, ko o. körredsk. (värde 1,500 kr.)
Tredje vinsten: (valfri) Vardagsrumsmöb., 2 skinnklädda vilstolar, Matsilver för 12 pers. Rissla m. fall och hud eller kaffeservis av silver, (värde 500 kr.)
7 valfria vinster à 400-100 kr. Dessutom 990 vinster från 100-5 kr.
Lottpris 2 kronor.
Lotter hos Lotteriets exp., Östersund, samt hos Lotteriets kollektörer.

Dala-Bageriets Societetsskorpor
(i lyxfason). Enastående delikata, exp. om minst 10 kr. pr efterkräft Recept och beredningssätt å dessa skorpor mot 5 kr. i postförskott. Adr.: DALA-BAGERIET, Gäfvunda.

Praktiska gångmattor
tillverkade af starkaste cellulosefibrer, 60 omtr breda, försäljas mot efterkräft genom Svenska Maskinaffären, Örebro, till 1 kr. per meter. Försök några meter på prof!

Bästa Garderobs-Klosetter
ÖREBRO KLOSETTFABRIK, Örebro.

Sjuksköterskor! Sanatoriet Furuliden
äfven passande till hvilohem, vackert och väl beläget vid Ingelstads station i Småland säljes billigt. Vidare meddelar Konsul Hjalmar Petri, Växjö.

Skånska Handelsbanken.
Fonder 21,200,000 kronor.
Stockholmskontor: Arsenalsgat. 9.
Filialer: { Södermalmstorg 8. Sturegatan 32.
Deposition } 4 1/2 %
Kapitalräkning } 4 1/2 %
Sparkasseräkning 4 %
Fondafdelning. Kassafack.

BRUNKEBERGS TEATERN
Alltid veckans bästa nyheter!

Idun utgifves denna vecka i A och B.